

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY VUOSIRAPORTTI 2018

KOHTAA MUT

Kohtaa
mut

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY
"KOHTAA MUT"
VUOSIRAPORTTI VUODESTA 2018

Sisältö

Katsaus vuoteen 2018	3
Vaikuttamistoiminta: Vaikuttamistoiminnalla painava työlista.....	4
Kansalaistoiminta: Tuki yhdistyksille sekä toimintaa perheille ja aikuisille	10
Viestintä: Vaikuttamisviestintää ja välineiden yhteispeliä	24
Talous ja hallinto	25
Kunniamerkit ja huomionosoitukset	31
Tukipiirit ja yhdistykset.....	32

Kansi	Veljekset Tuukka (vas.) ja Joona Korpinen löytävät aina yhteistä tekemistä. Tuukka on vastikään hakeutunut Best Buddies -kaveritoimintaan ja saanutkin jo kaverin. Artikkeli on julkaistu Tukiviestissä 4 / 2018. Kuva Laura Vesa / Tukiviesti
Paino	Arkmedia 2019
Ulkoasu	Jaana Teräväinen
Julkaisija	Kehitysvammaisten Tukiliitto ry, Pinninkatu 51, 33100 Tampere • www.tukiliitto.fi

KATSAUS VUOTEEN 2018

TERVETULOA TUTUSTUMAAN Kehitysvammaisten Tukiliittoon ja vuosiraporttiin!

Kehitysvammaisten Tukiliitto jäsenyhdistyksineen on kansalaisjärjestö, jossa kohdataan, autetaan ja tuetaan. Tukiliitto on inhimillisesti rikas järjestö, jonka toiminnassa on mukana kaiken ikäisiä ihmisiä, sisaruksia, vanhempia, lapsia, nuoria, isovanhempia, ammattilaisia, työttömiä, yrittäjiä, vammattomia ja vammaisia. Tukiliittolaisia yhdistäviä asioita ovat rohkeus, lähimmäisen rakkaus, ihmisarvon kunnioittaminen, yhdenvertaisuuden ja ihmisoikeuksien edistäminen sekä vapaaehtoistoiminnan arvostus. Liiton jäsenyhdistykset muodostavat jäsenilleen tärkeitä yhteisöjä kaikkialla Suomessa. Vahva yhteisöllisyyden tunne ja yhdessä tekemisen eetos kannattelevat toimintaa, jolla on paljon annettavaa myös muille ihmisille ja muulle yhteiskunnalle.

Vammaisten henkilöiden osallistuminen tässä raportissa kuvattuun liiton toimintaan oli kasvussa myös vuonna 2018. Yhdistyskyselyn mukaan kehitysvammaisten henkilöiden aktiivisen osallistumisen lisääntyminen näkyi myös jäsenyhdistyksissä. Tätä olemme tavoitelleet.

Vuoden aikana uudistimme lapsiperheille suunnattua toimintaamme. Taustalla oli Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE) -kärkihankkeen tuomat mahdollisuudet osallistua lasten osallisuuden ja perhelähtöisen toimintakulttuurin osallisuuden edistämiseen.

Pystyimme viime vuonna käynnistämään liiton strategiaan liittyen kaksi kehittämishanketta saatuaamme niihin uudet valtionavustukset. Tuleva-verkkoauttamisen hankkeessa meidän tavoitteenamme on lisätä vanhempien tietoa ja kykyä toimia muuttuvassa tuen ja palveluiden kentässä sekä edistää verkkoauttamisen muotojen käyttöönottoa Tukiliitossa. Aar-

ne ja Aune – arjen neuvokkuutta ja osallisuutta lisäävässä hankkeessa tavoittelemme kehitysvammaisten henkilöiden arjen neuvokkuuden kehittymistä ja heidän voimaantumista tuomaan esille omia näkemyksiään ja palvelukokemuksiaan.

Päätimme tarttua eteen tulleeseen mahdollisuuteen ja vahvistaa harvinaisuuteen ja periytyvyyteen liittyvää perheiden palvelua ja asiantuntemusta. Sovimme syksyllä Harvinaiskeskus Norion toiminnan yhdistymisestä osaksi liiton toimintaa. Yhdistyminen tapahtui huhtikuussa 2019.

Vaikuttamistoiminnassa meillä oli painava ja pitkä työlista. Vaikutimme tuloksellisesti muun muassa siihen, että vammaislakiesitykseen kirjoitetaan riittävät erityispalvelut kehitysvammaisille henkilöille vamman laadusta ja vaikeusasteesta riippumatta.

Monipuolisesta toiminnasta saa tietoa tutustumalla tarkemmin tähän vuosiraporttiin. Kiitän kaikkia mukana olleita innolla ja ammatitaidolla tehdystä tuloksellisesta työstä sekä lahjoittajia arvokkaasta tuesta. Työ jatkuu.

Risto Burman
toiminnanjohtaja

VAIKUTTAMISTOIMINNALLA PAINAVA TYÖLISTA

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITON TYÖSSÄ toimintavuonna 2018 painottuivat vammaislain ja itsemääräämisoikeutta koskevan lainsäädännön uudistamiseen, vammaispalveluiden kilpailuttamisen lopettamiseen, vammaisten ihmisten asumisratkaisujen monipuolistamiseen sekä osallisuuden edistämiseen vaikuttaminen. Kehitysvammaisten ihmisten näkökulmasta keskeisten lainsäädäntöuudistusten valmistelu on edelleen venynyt. Itsemääräämisoikeutta koskevan lainsäädännön kokonaisuus siirtyi seuraavalle hallituskaudelle, samoin kuin vammaislainsäädännön uudistaminen.

Korostimme kaikkien vammaisten ihmisten yhdenvertaista oikeutta saada tarvitsemiaan palveluita ja yksilöllisen avun ja tuen tarvetta niiden saamisen pohjana. Olemme vaikuttaneet

vahvasti ja tuloksellisesti siihen, että uusimmissa vammaislakiesityksessä taataan oikeus valmennukseen ja tukeen, tuettuun päätöksentekoon sekä vammaisen henkilön itsenäistymistä ja perheen jaksamista tukevaan lyhytaikaiseen huolenpitoon. Erityisesti asumisen tuessa olemme korostaneet kaikkien vammaisten henkilöiden yhdenvertaista oikeutta saada apua ja tukea vamman laadusta ja vaikeusasteesta riippumatta.

Jatkoimme lainsäädäntö- ja muussa vaikuttamisessa tiivistä yhteistyötä keskeisten yhteistyökumppaneidemme kanssa. Vammaisjärjestöjen yhteinen Ei myytävänä! -kansalaisaloite vammaispalveluiden kilpailuttamisen lopettamisesta eteni maaliskuussa eduskunnan käsittelyyn ja auttoi saamaan kilpailutusten ongelmia julkiseen keskusteluun. Osallistuimme aktiivi-

Kuvat: Toimi ja vaikuta -kurssi

Toimi ja vaikuta -kurssilaiset lähettävät terveisiä! Lappeenrannan kurssilaiset kertovat, että he ovat nauraneet, oppineet uutta osallisuudesta, syöneet hyvää ruokaa ja pitäneet mukavaa kurssipäivää. Kuopion kurssilaiset taas kertoivat, miten kurssilla on puhuneet vallasta, osallisuudesta, oman elämän tavoitteista, yhteisöistä, sosiaalisista rooleista ja vapaaehtoistyöstä. Kurssiin kuuluvien välitehtävien avulla mietitään, kuinka tavoitteiden toteutumiseen voi vaikuttaa.

sesti yhteisen vaikuttamistyön suunnitteluun ja toteutukseen ja olimme muun muassa mukana tapaamassa useita kansanedustajia ja muita vaikuttajia.

Asumisen monipuolistamista edistimme oleamalla toteuttamassa asumisen kumppanuusaloitetta, jossa tehdään yhteistyötä valtio-, järjestö- ja muiden toimijoiden kesken aivan uudella tavalla. Konkreettisenä tuloksena Asumisen tekoja -sivusto aukesi joulukuussa. Sivuston avulla kehitetään vammaisten ihmisten asumista. Lisäksi tuotimme Kehitysvamma-alan asumisen neuvottelukunnan (KVANK) laatuvaliokunnassa asumisen laatuksiteerit sekä asumisen sanaston.

Laadimme omia lausuntoja esimerkiksi ehdotuksista asiakas- ja potilaslaiksi ja asiakasmaksulaiksi, sote-valinnanvapauteen liittyvistä henkilökohtaisesta budjetoinnista ja asiakassetelistä, erityishuoltopiirien asemasta sotessa sekä YK:n vammaissopimuksen maaraporttiluonnoksesta. Yhteistyössä eri vammais- ja lapsijärjestöjen kanssa otimme kantaa muun muassa Kelan kuntoutuksen kilpailuttamiseen, kuljetuspalveluiden ongelmiin ja vammaisten lasten tukemiseen varhaiskasvatuksessa.

Olimme näin mukana vaikuttamassa esimerkiksi siihen, että henkilökohtaiseen budjettiin suunniteltua ”voimavararajausta” lievennettiin. Kela suostui tekemään joistain terapioiden suorahankintoja ja on lupailut myös siirtyvänsä lähivuotina kuntoutuspalveluiden kilpailutuksista palveluntuottajien rekisteröintimenettelyyn.

Yksilöllinen lakineuvonta edelleen tarpeellista

Lakineuvontaan kirjautui yhteydenottoja 1254 kpl, joka on lähes edellisen vuoden tasoa. Vajaa viidennes lakineuvontaan yhteyttä ottaneista oli ammattilaisia. Aiempaan tapaan valtaosa kyselyistä tuli puhelimitse, mutta myös sähköpostitse saimme hieman alle 500 yhteydenottoa. Iso osa kyselyistä, lähes 400 kappaletta, liittyi jälleen asumisen asioihin. Paljon kysyttiin myös henkilökohtaisesta avusta, kuljetuspal-

veluista sekä asiakasmaksuja ja edunvalvontaa koskevista asioista. Aiempaa enemmän nousivat esiin esimerkiksi kuntoutuksen, terveydenhuoltoon ja perusopetukseen liittyvät kysymykset. Pientä laskua oli muun muassa tilapäis- tai lyhytaikaishoitoa, omaishoidon tukea ja erityishuolto-ohjelmaa koskevien kysymysten määrissä. Asiakkaita avustettiin asiakirjan laatimisessa vuoden aikana 32 kertaa, eli hieman useammin kuin edellisenä vuonna. Asiakkaamme saivat avullamme muissakin tilanteissa hyödynnettävissä olevia hyviä tuomioistuinratkaisuja esimerkiksi kuljetuspalveluista ja niiden järjestämisestä, asumisesta sekä asiakasmaksuasioista.

Lakineuvonnan loka-marraskuun aikana toteutetun vuosittaisen palautekyselyn vastaajat pitivät palveluita hyödyllisinä ja vastausaikoja kohtuullisina. Kotisivujen tuki ja neuvot -osioon sekä sosiaaliturvaoppaaseen oli tutustunut valtaosa vastaajista. Avoimissa vastauksissa palvelua pidettiin erittäin laadukkaana ja tarpeellisena.

Palvelu on auttanut minua todella monissa asiakasasioissa; työskentelen pienessä kunnassa yksin näissä tehtävissä, niin tällainen apu on tarpeen. Vastaukset ovat olleet aina selkeitä ja niistä on ollut paljon hyötyä asiakkaan tilanteessa.

Erinomainen palvelu. Sähköpostikysymyksiin vastaus tulee samana tai viimeistään seuraavana päivänä. Vastauksessa on myös hyvät linkit, joista saa perusteellista tietoa omien perustelujensa tueksi. On aivan ihmeellistä, miten helposti saa neuvoja ja ohjeita ja perusteluja.

Ainakin sähköpostineuvonta toimii erinomaisesti. Apu tulee nopeasti ja mukana on lakipykälää, oikeustapauksia ja nettilinkkejä, joista saa lisätietoa ja perusteluja omiin hakemuksiinsa/ muutוסvaatimuksiinsa.

Korostimme lakineuvonnassa erityisesti YK:n vammaissopimuksen keskeisiä periaatteita, kuten osallisuutta ja itsemääräämisoikeutta, sopi-

muksessa turvattuja oikeuksia sekä vammaisen henkilön läheisten kanssa tehtävää yhteistyötä.

Ammattilaiset hyödynsivät tuottamaamme tietoa

Kotisivujemme tuki ja neuvot -osiota täydensimme Tukiviestin lakimies vastaa -palstalla julkaistuilla teksteillä sekä valitusmalleilla. Päivitimme Pikaoppaan 1 kehitysvammaisen lapsen ja hänen perheensä palveluista. Oppaamme taavoittivat saamamme palautteen perusteella melko hyvin kohdeyleisöään ja ilahduttavasti myös monia ammattilaisia.

Viestimme kehitysvammaisten ihmisten oikeuksista ja palveluista sekä kirjoitimme ajankohtaisista lakiasioista Tukiviestiin ja muihin julkaisuihin. Juttujen aiheita olivat muun muassa henkilökohtaisen kouluavustajan saaminen, oikeus kuljetuspalveluun, oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittäminen ja avotyön laillisuus.

Verkosto- ja viranomaisyhteistyö 2018

	osallistujia
AVI-päivät	
Osallistujia	172
Luennot ja keskustelutilaisuudet	
osallistujia	675

Yksilöllinen lakineuvonta 2018

	kpl
Lakineuvonta, yhteydenottoja / tapauksia	
määrä	1254
Asiakirjojen avustaminen	
määrä	32

Verkosto- ja viranomaisyhteistyön ja yksilöllisen lakineuvonnan lukuja vuonna 2018.

Annoimme taustatietoja ja haastatteluja medialle esimerkiksi kuljetuspalveluiden ongelmista, Kelan kuntoutuksen kilpailuttamisen vaikutuksista sekä kehitysvammaisten henkilöiden perusoikeuksien rajoittamisesta. Palveluiden keskeisiä epäkohtia nousi yleiseen keskusteluun.

Oikeuksien valvontaan ja vaikuttamistyöhön saatiin Sosiaali- ja terveystieteiden eli STEA:n kohdennettua valtionavustusta 219 000 euroa. Lisäksi toimintaan käytettiin STEA:n yleisavustusta.

Osallisuuden käsite tuli tutummaksi

Osallisuus tarvitsee edelleen toteutuakseen asenteidemme ja toimintatapojemme muutosta. Nykyinen palvelurakenne ja toimintatavat perustuvat siihen, että ihmiset, joilla on kehitysvamma elävät erillään niistä ihmisistä, joilla ei ole kehitysvammaa.

Osallisuuden toteutumisen edistämiseksi järjestimme kaksi kolmipäiväistä osallisuuskoulutusta kehitysvammaisille ihmisille (Toimi ja vaikuta -kurssit). Kokeilimme kolmessa paikassa uutta kaksipäiväistä osallisuuskoulutuksen mallia päivätoimintaa vaikeimmin kehitysvammaisille ihmisille järjestävien yksiköiden ja Malikkeen kanssa (Liikettä päivääni – tukea omiin valintoihini). Osa osallisuuskoulutuksiimme osallistuneista aikuisista on saanut työkaluja oman asian esittämiseen ja omaan elämään vaikuttamiseen. Liikettä päivääni -kokeiluihin osallistuneiden päivätoimintayksiköiden työntekijät kertovat, että tilaisuudet ovat pakottaneet heitä miettimään asiakkaiden osallisuuden ja toimijuuden toteutumista omassa työssään.

Järjestimme viisi koulutusta jäsenille yhdessä muiden työntekijöiden kanssa (Aluetreffit). Niissä pääaiheena oli osallisuus. Edistimme osallisuuden toteutumista myös järjestämällä kaikille avoimen Oivalluksia osallisuudesta -seminaarin.

Pidimme 20 alustusta tai koulutusta muiden tahojen järjestämissä tilaisuuksissa osallisuudes-

ta ja työelämäosallisuudesta. Koulutimme esimerkiksi Pohjois-Karjalassa Siun Soten työ- ja päivätoiminnan kehittämishankkeen sekä hallituksen OTE-kärkihankkeessa mukana olleen Savon OTE:n työntekijöitä ja kohderyhmää. Kumpikin hankkeet kehittivät malleja osallisuuden ja työllistymisen tukeen. Koulutuksiimme osallistuneet kertoivat, että osallisuuden käsite oli tullut tutummaksi ja tietoisuus siitä, mitä osallisuus tarkoittaa, oli koulutuksien osallistuneiden mielestä lisääntynyt. Savon OTE:n luomat työ- ja päivätoimintamallit pohjautuvat nyt osallisuutta ja työllistymistä edistävän toiminnan laatuksiteereihin.

Julkaisimme Myytti murrettu -videon osallisuudesta. Tuotimme KVANK:n työn ja päivätoiminnan valiokunnan kanssa videoita osallisuutta ja työllistymistä edistävän toiminnan laatuksiteereistä ja kampanjoimme niistä videoiden avulla. Viestimme osallisuuden toteutumisesta sekä inklusiosta muun muassa kirjoittamalla blogitekstejä ja kolumneja vuoden aikana lähes kymmenen. Neuvontayhteydenottojen määrä laski edellisiin vuosiin verrattuna.

Teimme haastatteluihin pohjautuvan selvityksen käynnistyneestä toisen asteen koulutuk-

sen reformista ja sen vaikutuksista kehitysvammaisten nuorten opiskeluissa saamaan tukeen. Tapasimme puolueiden edustajia Tavoite 24-verkoston kanssa vaalivaikuttamisen näkökulmasta, keskustelimme kaikille avoimesta inklusiivisesta koulusta ja teimme ehdotuksemme tulevaan hallitusohjelmaan.

Osallisuuden edistämiseen saatiin STEA:n kohdennettua valtionavustusta 185 000 euroa.

Osallisuuden edistäminen 2018

	kpl
Omat koulutukset ja tilaisuudet osallistujia	464
Muiden järjestämät tilaisuudet osallistujia	832
Neuvontayhteydenotot työ- ja päivätoiminta osallistujia	22

Osallisuuden edistämisen lukuja vuonna 2018.

Tukiliiton sosiaaliturvaopas päivitetään vuosittain ja julkaistaan Tukiviestin välissä sekä kotisivullamme.

Ulos talosta, pois pihasta -toimintavälinekoulutus tarjoaa tietoa ja ratkaisuja vaikeasti vammaisten lasten ja aikuisten osallistumiseen ja osallisuuden mahdollistamiseen toimintavälineitä hyödyntäen.

Malike-toiminnalla mahdollisuuksia osallistumiseen vaikeasti vammaisille

Toteutimme kyselyn, jolla selvitettiin *Ulos talosta, pois pihasta* -toimintavälinekoulutuksen vaikutuksia vuosien 2008 – 2017 aikana koulutuksen käyneiden ammattilaisten ja lähi-ihmisten toimintatapoihin ja sitä, millaisia pidemmän aikavälin vaikutuksia koulutuksella on ollut osallistujien, asiakkaiden tai perheenjäsenten arkeen. Tavoitteena oli saada tietoa siitä, kuinka osallistujat ovat koulutuksen jälkeen lisänneet vaikeasti vammaisten lasten ja aikuisten osallistumisen mahdollisuuksia. Koulutuksia on järjestetty kymmenen vuoden aikana 57.

Kyselystä selvisi, että koulutuksen avulla on saavutettu tavoiteltuja vaikutuksia. Koulutukseen osallistuneet kertoivat lisänneensä osallistumisen mahdollisuuksia jakamalla tietoa ja taitoa omissa verkostoissaan, järjestämällä tapahtumia, retkiä, ulkoilua ja alueellisia toimintavälinekoulutuksia sekä hankkimalla ja vuokraamalla soveltuvia apu- ja toimintavälineitä.

Koulutukseen osallistuneista 99 % (n=74) kertoi saaneensa koulutuksesta uutta tietoa ja ideoita sekä 99 % kertoi saaneensa käytännön kokemuksia osallistumisen mahdollistamisesta toimintavälineitä hyödyntäen. Retkiä, ulkoilua ja muita vaikeasti vammaisten ihmisten

Malike 2018

Toimintavälinekoulutuksia	8
Osallistujia	83
Koulutusten retkipäiviin osallistui vaikeasti vammaisia ihmisiä	65

Kursseja vaikeasti vammaisille lapsille ja aikuisille	7
Osallistujia	178
Heistä vaikeasti vammaisia ihmisiä	63

Toimintavälineiden kokeilutapahtumia	14
Osallistujia (arvio)	631
Heistä vaikeasti vammaisia ihmisiä (arvio)	165

Yhteydenottoja puhelimitse, sähköpostilla	938
---	-----

Malikkeen vuosi 2018.

osallistumisen mahdollisuuksia oli koulutusten jälkeen järjestänyt 64 % vastaajista. Koulutuksen kautta oli muodostunut yhteistyötä tekeviä verkostoja ja yhteistyön tekeminen oli lisääntynyt. Koulutuksen jälkeen toimintavälineiden hankkiminen omaksi ja vuokraaminen olivat lisääntyneet.

Tiedon lisääminen ja vaikuttaminen osallistumista edistäviin asioihin

Tuotimme *Liikuttava koulupäivä* -esitteen ja -piirrosvideon edistämään kaikkien lasten oikeutta osallistua koulun toimintaan sekä piirrosvideon oikeudesta henkilökohtaiseen apuun yhteistyössä verkostojen kanssa.

Julkaisimme ”*Lapsen oikeudet kuuluvat jokaiselle lapselle*” -videojoulukalenterin, jonka 24 videon kautta lapset saivat mahdollisuuden ker-

Videojoulukalenteri ”Lapsen oikeudet kuuluvat jokaiselle lapselle” sai paljon katsojia ja jakoja. Kalenterin 24 videossa lapset kertovat, mitä osallistuminen ja mukaan pääseminen heille merkitsevät.

toa, mitä osallistuminen ja mukaan pääseminen merkitsevät. Videot saivat Facebookissa yhteensä 7305 tykkäystä.

Pidimme 27 puheenvuoroa tai toiminnan esittelyä, joihin osallistui yhteensä 644 henkilöä, heistä vaikeasti vammaisia henkilöitä 27. Osallistujat kertoivat saaneensa muun muassa

*”Tietoa työn arkeen,
joita ei hoksaa edes ajatella”,*

*”Avautui se, mitä vaikeasti
vammaisten kanssa voi tehdä”.*

Toiminnastamme julkaistiin 25 lehtiartikkeliä vuonna 2018.

Osallistumisen mahdollisuuksia vaikeasti vammaisille lapsille ja aikuisille

Järjestimme vaikeasti vammaisille lapsille ja heidän perheilleen neljä kurssia. Perheet kokivat saaneensa kursseilla kokemusta tasa-arvosta, kun pystyivät Malikkeen rohkaisemana tekemään samoja asioita kuin muutkin perheet.

Kursseilla muodostui uusia ajatuksia lapsen osallistumiseen ja koko perheen yhteiseen tekemiseen sekä kokemus ja ymmärrys siitä, että lapsen ei tarvitse olla sivustaseuraaja.

Pilotoimme *Liikettä päivääni – tukea omiin valintoihin* -toimintamallia vaikeasti kehitysvammaisten ihmisten päivätoimintaan ja ryhmäkoteihin. Pilotissa etsittiin ideoita osallistumisen ja osallisuuden tukemiseen sekä lisättiin tietoa ja kokemuksia valinnanmahdollisuuksista ja toimijuudesta. Lisäksi harjoiteltiin päätöksentekoa yhdessä osallistujien ja heidän lähi-ihmistensä kanssa.

Neuvonta ja ohjaus, toimintavälineiden kokeilu- ja vuokrausmahdollisuus

Välinevuokraamot palvelivat toimintavälineiden kokeilijoita Tampereella, Helsingissä ja Rovaniemellä. Vuokrauksia oli yhteensä 518 kpl. Korttikampanjamme avulla mahdollistimme toimintavälineen hankinnan 17 käyttäjälle omaksi.

*Malike-toimintaan saatiin STEA:n
kohdennettua valtionavustusta 476 000 euroa.*

TUKI YHDISTYKSILLE SEKÄ TOIMINTAA PERHEILLE JA AIKUISILLE

Yhdistysten tuki

VUONNA 2018 TUKILIITOLLA oli 163 paikallista ja valtakunnallista jäsenyhdistystä. Lisäksi jäseninä olivat 14 alueellista tukipiiriä. Henkilöjäseniä Tukiliiton jäsenyhteisöihin kuului vuoden 2018 alussa yhteensä 16722 henkilöä. Jäsenyhdistysten määrä on vuoden aikana pysynyt samana, mutta henkilöjäsenten määrä on vähentynyt 290 jäsenellä. Kehitysvammaisten Tukiliiton ylintä päätösvaltaa käyttävä liittokokous koontui 19.5. Tampereella. Liittokokouksessa oli edustettuna 54 yhdistystä sekä 14 tukipiiriä ja kokoukseen osallistui yhteensä 105 virallista edustajaa.

Liittokokousta edeltävänä iltapäivänä Tulppaanitalossa järjestettiin Tampereella *Oodi osallisuudelle* -minimessut yhdessä Kehitysvammaisten Palvelusäätiön, KVPS Tukena Oy:n ja Me Itse ry:n kanssa. Lisäksi mukana oli Kehitysvammaatuki 57:n valtakunnallinen toiminta. Messuilla kävi yli 100 osallistujaa tutustumassa järjestötoimijoihin ja erilaisiin osallisuutta edistäviin toimintamuotoihin.

Tilaukoulutukset ja keskustelutilaisuudet tavoittivat aikaisempaa enemmän yhdistystoimijoita

Kattojärjestön toiminnan tavoitteena on vahvistaa jäsenyhdistystensä elinvoimaisuutta sekä tukea kehitysvammaisten henkilöiden ja heidän läheistensä paikallista ja alueellista toimintaa. Liiton tarkoitus on myös edistää yhdistysten vaikuttamistyötä sekä toimijoiden keskinäistä yhteistyötä. Paikallisyhdistysten eniten käyttä-

Kuva Laura Vesa

Päivi Kaltio ja Jussi Rantala Kehitysvammaisten ihmisten Teemaviikolla. Päivi Kaltio on Tampereen Kehitysvammaisten Tuki ry:stä ja Jussi toimii Hämpeissä, joka on paikallinen Me Itse -ryhmä. Eri toimijoiden yhteistapahtuma järjestettiin Kohtaa mut -hengessä Iltalinjalla-tiloissa Tampereella.

miä tuen muotoja olivat totuttuun tapaan keskittetty jäsenrekisteri ja jäsenmaksupalvelu, jotka vapauttivat arvokasta vapaaehtoistyön panosta hallinnollisista tehtävistä kehitysvammaisille henkilöille ja perheille suunnattuun toimintaan. Yhdistyksille tehdyn kyselyn mukaan merkittävää tukea jäsenyhteisöt saivat myös aluekoordinaattoreiden antamasta neuvonnasta ja ohjauksesta sekä taloudellisesta tuesta, jota liiton oli mahdollista jakaa STEA:n avustuksesta.

Alkuvuodesta järjestimme *Suuntaviivoja tulevaisuuteen* -seminaarin, jossa kuultiin luentoja Sote-uudistuksen sen hetkisestä tilanteesta, kehitysvammaisten henkilöiden tuen ja palveluiden suuntaviivoista, tuetusta vapaaehtoisto-

minnasta sekä tietosuoja-asetuksesta. Työpajoissa perehdyttiin jäsenrekisterin perusteisiin ja kokeiltiin ideoiden jakamista toiminnallisin menetelmin.

Toteutimme Aluetreffikoulutus-kiertueen viidellä paikkakunnalla. Aluetreffeillä kuultiin alustuksia osallisuudesta, uudenlaisista ja yksilöllistä asumisen ratkaisuista, avotyön purkamisesta, kaikille avoimesta vapaaehtoistoiminnasta sekä vammaiskortista. Työpajoissa ideoitii kaikille jäsenille avointa ja osallistavaa yhdistystoimintaa. Lisäksi vammaisten henkilöiden vapaaehtoistoiminnan aktivoimista ko-

keilimme joissakin yhdistyksissä pääkaupunkiseudulla ja Varsinais-Suomessa.

Vuonna 2018 jäsenyhdistyksille suunnattuja tilauskoulutuksia toteutui aikaisempia vuosia enemmän. Aluekoordinaattoreiden pitämiin 18 koulutukseen osallistui lähes 600 henkilöä edellisen vuoden 300 henkilön sijasta. Koulutusten teemat olivat sosiaaliturva ja palvelut (*Tiedä oikeudet* -koulutus) sekä itsemääräämisoikeuden vahvistaminen (IMO-keskustelut). Nämä koulutukset toteutettiin alustusten ja keskusteluiden vuoropuheluna. Tilauskoulutuksia jäsenyhdistyksille toteuttivat myös muut Tukiliiton työntekijät: teemoina olivat muun muassa osallisuuden edistäminen työ- ja päivätoiminnassa, palkkatyön mahdollisuudet sekä Malike-toiminta. Selkokieliä koulutuksia jäsenyhteisöille toteutti liiton aikuistyö.

Tiedä oikeudet -koulutuksissa osallistujat saivat ajankohtaista tietoa palvelusuunnitelman ja erityishuolto-ohjelman laatimisesta, henkilökohtaisesta avusta, omaishoidontuesta, tilapäishoidosta sekä asumista ja liikkumista tukevista palveluista. IMO-keskustelutilaisuuksissa osallistujia puhutti oikeus saada oikeaa ja ymmärrettävää tietoa ja tukea päätöksen tekoon sekä omat käyttörahat ja pankkitunnusten saaminen. Keskeisiä aiheita asumisen teemassa olivat yksilöllisen päivärytmin ja elintapojen mahdollisuudet, siisteys sekä harrastusten puuttuminen. IMO-koulutuksista kuultua:

”En päästä äitiä kylään, kun se sekaantuu liikaa mun siivoukseen.”

”Erittäin mielenkiintoista oli kuulla ja keskustella näistä itsemääräämisasioista. Monta asiaa tuli selväksi.”

Alueellisen viestinnän keskeisimpiä kanavia olivat yhdistyksille suunnattu Akkuna-uutiskirje ja jäsenistön suljettu Facebook-keskusteluryhmä Tukiliiton jäsenten keskustelu yhdistystoiminnasta. Vuoden aikana Akkuna-kirjeen tilaajien sekä Facebook-ryhmän tykkääjien määrä kasvoi molemmissa 50 henkilöllä.

Tässä mainituilla valtakunnallisilla koulutuspäivillä, aluetreffeillä, yhdistysten tilauskou-

Viestintä

Akkuna-yhdistyspostejä	
Lähetyskertoja	11
Tilaaajia	640
Jäsenistön Facebook-keskusteluryhmä	
Vuoden lopussa jäseniä	295

Koulutukset ja yhdistysvierailut

	kpl
Suuntaviivoja tulevaisuuteen -seminaari	
Osallistujia	90
Oodi osallisuudelle -minimessut:	
Osallistujia	100
Aluetreffit	
Tapahtumia	6
Osallistujia	200
Tiedä oikeudet -koulutukset ja itsemääräämisoikeuteen liittyvät keskustelutilaisuudet	
Tilaisuuksia	18
Osallistujia	yli 600
Tukipiiri- ja yhdistyskäyntejä	
Käyntejä	45
Osallistujia yhteensä	2700

Kansalaistoiminnan tapahtumissa oli vuonna 2017 yhteensä 2600 osallistujaa.

lutuksissa ja yhdistyskäynneillä tavoitimme yhteensä noin 2 700 henkilöä, hieman enemmän kuin edellisenä vuonna. Viime vuoden vammaisten henkilöiden osallistuminen järjestön sisällä kasvoi edelleen: kaikista osallistujista heidän osuutensa oli reilusti yli kolmanneksen. Yhdistyskyselyn mukaan kehitysvammaisten henkilöiden aktiivisen osallistumisen lisääntyminen näkyi myös jäsenyhdistyksissä. Kyseeseen vastanneiden yhdistysten mukaan kehitysvammaiset henkilöt olivat hallituksen jäseninä suunnittelemassa ja toteuttamassa yhdistyksen toimintaa. Vammaiset henkilöt olivat monenlaisissa tehtävissä: esittelemässä toimintaa, esiintyjinä, juontajina, lipasvahteina ja erilaisissa järjestelytehtävissä. Osassa yhdistyksiä kehitysvammaiset jäsenet toimivat myös kokemuspuhujina.

Toimintarahalla aktivoi yhteistyötä

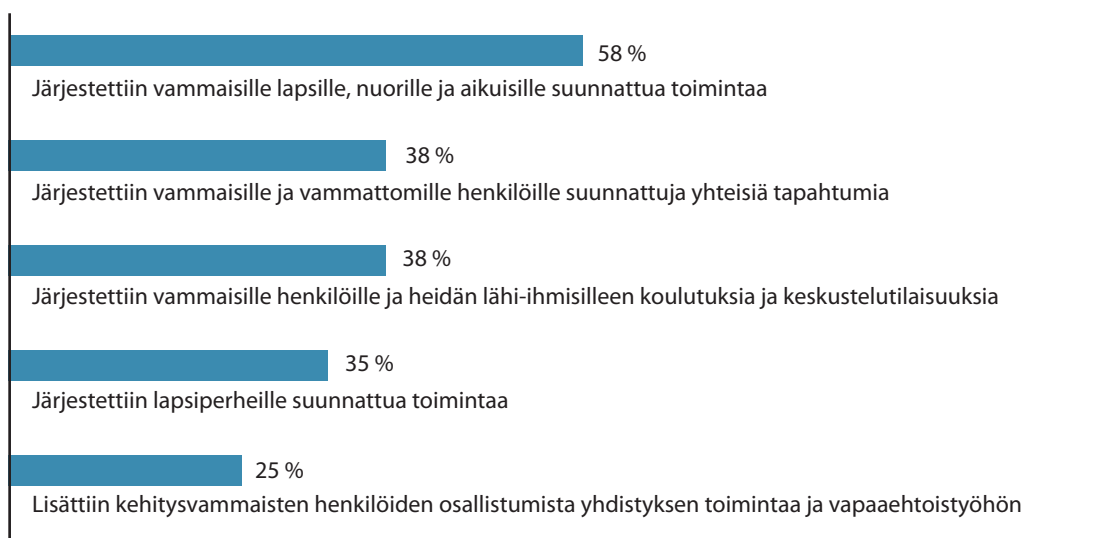
Kehitysvammaisten Tukiliiton jäsenyhdistyksillä oli mahdollisuus hakea liitolta taloudellista tukea, toimintarahaa, yhdistysten yhteistyössä toteuttamaan toimintaan. Annoimme tukea liittohallituksen asettamien kriteerien mukaisesti vammaisten henkilöiden oikeuksiin ja tukeen

Toimintarahalla tuetut yhdistysten tilaisuudet ja tapahtumat

Osallistujia 2018 (noin)	hlöä
Vammaisia nuoria ja aikuisia	4 500
Nuorten ja aikuisten vanhempia	1 150
Lapsia (alle 16-vuotiaat)	570
Lapsiperheiden vanhempia	590
Yhdistysten ulkopuolisia vapaaehtoisia	340
Ammattilaisia ja opiskelijoita	720
Yhteensä	7 400

Toimintarahalla tuettuun toiminnan osallistujamäärät yhdistysten antaman seurantatiedon mukaan.

vaikuttamiseen, yhdistystoiminnan kehittämiseen ja kaikille yhteisiin *Kohtaa mut* -tapahtumiin. Avustuksen suuruus oli 500–3000 euroa. Suuri osa yhdistyskimpoista sai 1 000 euron avustuksen. Vuonna 2018 tukea jaettiin 46 yhdistyskimpalle. Tuesta hyötyi lisäksi 135 yhdistystä sekä yli 10 paikallista *Me Itse* -ryhmää. Lisäksi jaoin tukea tukipiirien toimintaan.

Taulukossa on kuvattuna ryhmät, joihin toimintarahalla toteutettu toiminta vuonna 2018 suuntautui.

Liitto on halunnut tukea yhdistysten yhteistyötä, koska se nähdään tärkeänä voimavarana yhdistystoiminnan kehittämisessä.

Yhdistykset pitivät toimintarahaa hyvin merkittävänä pienille vapaaehtoisvoimin toimiville tukiyhdistyksille ja tukipiireille. Seurantaporotoinnissa kerrottiin tuen merkityksestä näin:

”Toimintaraha on erittäin tärkeä vähävaraisille yhdistyksille. Se harvoin kattaa kaikkia kuluja, mutta ilman sitä jäisi moni tapahtuma järjestämättä. Se mahdollistaa eri yhdistysten välistä yhteistyötä ja voidaan tutustua toisen paikkakunnan tukiyhdistyksiin ja voimme vaihtaa kuulumisia ja mikä on onnistunut milläkin paikkakunnalla ja mitä he tekevät.. Se on mahdollistanut tavata muita kehitysvammaisia ja toisen yhdistyksen toimijoita.”

”Toimintaraha on kentällä suoraan kehitysvammaisten ennen kaikkea asuntoloissa asuvien aktivoimiseen mukavaan yhdessäoloon sekä vastuuhenkilöiden tiedonsaantiin vaikeassa tilanteessa, missä näkyy olevan kuntien palveluitten rankka karsiminen palveluissa, on erittäin tärkeää. Se menee suoraan vapaaehtoisten ponnistelujen kautta kehitysvammaisten elämän virkistämiseen.”

Kuva Oulun kehitysvammaisten tuki

Oulun tukiyhdistys kertoo, että noin 120 taiteilijavierasta vieraili Itte saa päättää-taidepajakahvilassa Teemaviikolla. Päivä päättyi hartaushetkeen.

Kehitysvammaisten teemaviikolla päätettiin itte

Kehitysvammaisten viikon, 1.–7.12.2018, tunnuslause oli ”Itte saa päättää”. Monien tapahtumien sisältö suunniteltiin ja toteutettiin teeman mukaisesti. Tapahtumien onnistumista kuvattiin iloisella tunnelmalla ja Me Itse jäsenten sekä toimintakeskusten ja asumisyksiköiden aktiivisella osallistumisella:

”Hienoa on lähiyhdistysten kanssa tehtävä mutkaton ja hyväntuulinen yhteistyö ja kaikkien osallistujien iloiset kasvot.”

Osallisuuden teema kiinnosti sekä nuoria että vanhempia tapahtumiin osallistuneita. Ostoskeskuksissa järjestetyissä tapahtumissa moni ohikulkija jäi juttelemaan aiheesta.

Tapahtumia järjestäneiden pääjärjestäjien lisäksi yhteistyössä mukana olleita tahoja mainittiin nimeltä 117, lisäksi oli useita mainintoja nimeämättömistä paikallisista yrityksistä. Viikolla oli juhlia, tapaamisia muun muassa elokuvien, esitysten ja jääkiekko-ottelun merkeissä, Me Itse ry:n laatiman julkilausuman esittelyä ja keskustelua osallisuuden tärkeydestä ja seminaareja.

Viikon onnistumista kuvaavat erityisesti seuraavat seikat: kehitysvammaisten henkilöiden tasavertainen osallistuminen, kiva tehdä yhdessä sekä se, että tehdään yhdessä jotain uutta tai uudistetaan vanhoja tapoja.

Yhdistyksille suunnattu tuki toteutettiin STEA:n myöntämällä yleisavustuksella ja järjestön omalla rahoituksella. Toimintaraha jaettiin STEA:n myöntämästä kohdennetusta toiminta-avustuksesta 70 000 euroa. Teemaviikon paikallisiin tapahtumiin jaettiin 10 000 euroa avustusta, minkä mahdollistivat Pieni ele -keräyksen tuotot.

Kehitysvammaisten viikko 2018

Tapahtumat 1.–7.12.2018	kpl
Paikallisia tapahtumia, noin	68
Osallistujia yhteensä, noin	4 500

Kehitysvammaisille nuorille ja aikuisille suunnattu toiminta

Koulutukset lisäsivät hyvinvointia ja kykyä vaikuttaa omaan elämään

Aikuisille kehitysvammaisille henkilöille suunnatut koulutukset ja kurssit tukivat itseilmaisua sekä kykyä ja rohkeutta osallistua omaa elämää koskeviin päätöksiin.

Tilauuskoulutuksia järjestimme yhdeksässä eri yhdistyksessä tai Me itse -ryhmässä. Teemat olivat vaikuttaminen omassa elämässä ja yhteiskunnassa, vaikuttamisen välineet ja verkon mahdollisuudet sekä mielenterveyden vahvistaminen (*Hyvällä mielellä* -koulutus).

Vuoden aikana toteutettiin kaksi pidempää *Arjen huolet puheeksi* -koulutusta, joissa kehitysvammaiset kurssilaiset saivat purkaa heitä omassa elämässään tai ympäristössään askarruttavia asioita. He saivat yhdessä pohtia ja etsiä keinoja ongelmaksi koettuihin asioihin ja huolien hallitsemiseen. Lisäksi *Verkko voittaa välimatkat* -koulutusta toteutettiin Jyväskylän alueella yhdessä ryhmässä.

Koulutuksissa käytettiin selkokieltä ja puhetta tukevia sekä korvaavia kommunikaatiomenetelmiä, joilla varmistettiin myös puhevammaisten kehitysvammaisten osallistumismahdollisuudet. Kaikkien koulutusten teemat ovat nousseet kehitysvammaisten henkilöiden ryhmiltä ja niiden sisältöjä on kehitetty yhdessä heidän kanssaan. Vuoden aikana koulutusten yhtenä tuloksena syntyi kokeilutoimintaa, jossa tuettiin kehitysvammaisia nuoria ja aikuisia kertomaan omista palveluiden tarpeistaan ja ottamaan kantaa palveluiden ja tuen järjestämiseen. Tätä kokeilutoimintaa hyödynnettiin tehtäessä uutta hankehakemusta STEA:lle.

Teatterista voimaa vuorovaikutuksen -toiminta laajeni Pirkanmaan lisäksi muun muassa Satakuntaan, Savoan ja Päijät-Hämeeseen. Kehitysvammaisten Tukiliiton toiminnan kautta levitettiin kyseistä toimintamallia ja tuotiin esille laajemminkin erityisryhmien saamaa hyötyä kulttuuritoiminnasta. Toimintaa toteutettiin työpajoina, oppilasyhteistyönä sekä erilaisi-

Petri Mäkipää käsitteli MAHTI-kurssilaisten kanssa itseluottamusta teatterin keinoin.

Aikuis-MAHTI 2018

MAHTI-sopeutumisvalmennusprosessi	
Osallistujia	16
FASD-vertaistukiryhmä	
Osallistujia	3
Kommunikaatiokursseja	
Tapahtumia	2
Osallistujia	26
Avoimien ovien työpajat	
Osallistujia	36
Kommunikaatio-tilauuskoulutus	
Osallistujia	24
Koulutuksiin osallistujia yhteensä	105

Aikuis-MAHTI: koulutukset ja osallistujamäärät.

na ryhmätoimintoina. Lisäksi olimme vahvasti mukana Pirkanmaan kehitysvamma-alan toimijaverkostossa.

Tuettuja lomiamme toteutimme yhteistyössä Maa-seudun Terveys- ja Lomahuolto ry:n kanssa. Lomilla kehitysvammaiset henkilöt saivat vertais-tukea ja ystäviä. Yhteishengen luomista tuki myös vertaisohjaaja, jonka tehtävä oli innos-taa ryhmäläisiä osallistumaan eri toimintoihin ja jakamaan kokemuksiaan. Tavoitteena on yhä vahvemmin ottaa kehitysvammaisia henkilöitä vertaisohjaajina mukaan koulutus- ja kurssitoimintaan tulevina vuosina.

MAHTI -kurssiprosessi tuki nuorten matkaa kohti aikuisuutta

Kehitysvammaisten Tukiliiton MAHTI-sopeutumismuunnos oli suunnattu 18–29-vuotiaille lievästi kehitysvammaisille nuorille aikuisille, jotka halusivat pohtia omaa elämäänsä ja aikuisuutta. Kurssikokonaisuus koostui kahdesta kurssijaksosta sekä kotikäynnistä. Lähi-ihmisille oli tarjolla mahdollisuus ajatusten ja tiedon vaihtoon verkkokeskusteluna Tukinet-palvelussa.

MAHTI-kurssi lisäsi osallistujien itsetunte-muksen vahvistumisen kautta elämänhallinnan tunnetta. Kurssilaiset kokivat saaneensa tietoa, itseluottamusta, rohkeutta valintoihin, uskoa ja luottamusta omiin kykyihin sekä vahvistusta sosiaalisiin taitoihin. Kurssijaksoilla oli ensimmäistä kertaa mukana vertaisohjaaja, joka oli aikaisemmin käynyt saman kurssin. Vertaisohjaaja kertoi omista kokemuksistaan ja piti pieniä alustuksia eri aiheista kurssin vetäjän kanssa. Lisäksi hän opasti, neuvoi ja tuki osallistujia eri tehtävien tekemisessä.

Vuoden aikana aloitimme yhteistyön Kehitysvammaliiton FASD-verkoston kanssa ja toteutimme vertaisryhmän sikiöaikana alkoholille altistuneille nuorille aikuisille. Pienryhmä kokoontui neljästi syksyn aikana. Ryhmä nosti esille FASD-tietoutta myös Mannerheimin Lastensuojeluliiton Nuortennetissä. Ryhmätoiminnan kautta valmistauduttiin alkuvuodesta 2019

Julkaistuja materiaaleja 2018

Vertaisohjaaja
Leija, selkokielineen artikkeli
Selkokielineen verkkomateriaali
Verkko voittaa välimatkat, vinkit digimaailmaan
Leija, selkokielineen artikkeli
Selkokielineen verkkomateriaali
Photovoice-menetelmä ryhmän käytössä
Verkkomateriaali

Aikuistyön koulutukset ja osallistujamäärät

Tuettuja lomiamme yhteistyössä MTLH:n kanssa	
Lomia	3
Osallistujia	36
Teatterista voimaa vuorovaikutukseen -ryhmät	
Ryhmiä	7
Osallistujia	90
Arjen huolet puheeksi -kurssi	
Koulutuksia	2
Osallistujia	26
Vaikuttamisen välineet	
Tapaamisia	3
Osallistujia	11
Hyvällä mielellä	
Koulutuksia	4
Osallistujia	21
Vaikuttamiskoulutuksia	
Koulutuksia	4
Osallistujia	65
Osallistujia yhteensä	328

Koulutuksia aikuisille, joilla on kehitysvamma, vuonna 2018.

Kehitysvammaisten Tukiliitossa edistettiin tänäkin vuonna puhevammaisten kehitysvammaisten asiaa. Timo Strickling ja Tuomas Rossi harjoittelivat mielipiteen kertomista keskustelumaton avulla Jyväskylässä kommunikaatiokurssilla. Vuorovaikutustaitoja tarvittiin myös pelissä Aino Myöhäsen kanssa.

FASD-nuorille ja aikuisille suunnatun sopeutumisvalmennusprosessin toteuttamiseen.

Kehitysvammaisten Tukiliitossa edistettiin myös puhevammaisten kehitysvammaisten asiaa. Järjestimme kaksi kommunikaatiokurssia, jotka oli suunnattu puhevammaisille kehitysvammaisille nuorille ja aikuisille sekä heidän lähi-ihmisilleen. Koulutuksissa harjoittelimme ja kertosimme puhetta tukevia ja korvaavia menetelmiä. Tavoitteenamme oli, että jokainen osallistuja saa tukea mielipiteen kertomiseen ja itsemääräämisen toteutumiseen.

Lisäksi osallistuimme vuotuisen Puhevammaisten viikon kampanjaan järjestämällä kommunikaatiopajoja ja infopisteen puhevammaisten tulkkauksesta Tulppaanitalon avoimissa omissa. Puhevammaisten viikkoa jatkettiin some-kampanjalla, jonka teema oli tänä vuonna *Stop! Pysähdy tervehtimään.*

Best Buddies -kaveritoiminnalla kohti yhdenvertaista vapaaehtoistoimintaa

Best Buddies -kaveritoiminnassa tuemme kehitysvammaisten ja kehitysvammattomien nuorten ja aikuisten kohtaamista vapaa-ajalla va-

paaehtoistoiminnan keinoin. Yhdenvertaisessa kaveritoiminnassa haastattelemme ja koulutamme vapaaehtoisia. Yhdistämme kaksi mahdollisimman samankaltaista vapaaehtoista yhdenvertaiseksi kaveripariksi sekä tuemme kaverikauden onnistumista. Kannustamme ja tuemme myös vapaaehtoisten kotiarjessa olevia taustatukihenkilöitä siihen, kuinka tukea vapaaehtoista mahdollisimman omatoimiseen, yhdenvertaiseen ja itsenäiseen vapaaehtoistoimintaan. Järjestämme toimintaa Jyväskylän ja Tampereen seuduilla.

Vapaaehtoiset arvioivat toiminnan vastanneet hyvin odotuksia sekä kertovat kokevansa toiminnan merkitykselliseksi.

”Yhteydenpito on tuntunut tärkeältä, olen voinut soittaa ja toistaa asioita. Tuntui kivalta saada oma kaveri, on tuntunut vähemmän yksinäiseltä. Kaverin kanssa olen voinut jutella myös vaikeuksistani ja ihan kuulumisistakin.”
(Vapaaehtoinen, 2018)

”Tärkeintä on ollut se välitön ilo ja hyvä mieli, joka välittyy kaveristani, kun tapaamme tai pidämme yhteyttä. Kaveruus tuntuu aidosti luontevalta ja olemme kohdanneet ihmisinä. En tunne montaakaan yhtä lämminhenkistä

ihmistä kuin kaverini. Se ei johdu hänen diagnnoosistaan tai erityisyydestään, vaan hän on aidosti ihana!” (Vapaaehtoinen, 2018).

Kaveritoiminnan lisäksi järjestämme muuta vapaaehtoistoimintaa sekä Kohtaa mut -tapahtumia, joissa kehitysvammaiset ja kehitysvammaattomat henkilöt voivat kohdata ja tehdä asioita yhdessä. Vapaaehtoiset suunnittelivat ja olivat mukana järjestämässä näitä kaikille avoimia ja

maksuttomia tapahtumia. Tarjoamme vapaaehtoistoimintaan osallistumiseen tarvittavan tuen. Vapaaehtoistehtäviin osallistuneet kokivat vapaaehtoistoiminnan antoisaksi. He kertoivat tutustuneensa uusiin ihmisiin sekä saaneensa arkeen uudenlaista tekemistä ja auttamisen iloa.

Esittelimme vuoden aikana saavutettavaa ja tuettua vapaaehtoistoimintaa viidessätoista eri tilaisuudessa. Olimme mukana toteuttamassa myös Kehitysvammaisten Tukiliiton ja Me Itse ry:n hankkeiden yhteistä *Tiedämme, toimimme, vaikutamme* -seminaaria, joka käsitteli kokemusasiatuntijuutta.

Best Buddies -kaveritoiminta 2018

Kaveritoimintaan mukaan hakevia henkilöitä	50
Kaverina toimivia henkilöitä	80
Kohtaa mut -tapahtumia	6
Osallistujia	289
Muut vapaaehtoisryhmät	
Tilaisuuksia	9
Osallistujia	54
Kaveritoiminnan tilaisuuksissa osallistujia yhteensä	333

Perheille ja läheisille suunnattu toiminta

Perhetyö edisti lasten ja nuorten osallisuutta sekä vertaistukea

Kehitysvammaisten Tukiliitto uudisti lapsiperheille suunnattua toimintaansa vuoden aikana. Taustalla olivat edellisten vuosien kokemukset, joiden mukaan kehitysvammaisten lasten perheet eivät ole halukkaita osallistumaan aikaisempien vuosien tapaan erillisiin koulutuspäiviin tai kursseihin. Toisaalta toiminnan uudelleen suuntaamisen taustalla oli Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE) -kärkihankkeen tuomat mahdollisuudet osallistua lasten osallisuuden ja perhelähtöisen toimintakulttuurin osallisuuden edistämiseen. Keskeisiä yhteistyökumppaneitamme vuonna 2018 olivat mm. Iisalmen ja Joensuun perheentalot, Vammasin Valpas-hanke, tukiyhdistykset, Jaatinen ry, Tampereen kaupunki, Suomen Punainen Risti ja Lastensuojelun Keskusliitto.

Olimme mukana järjestöyhteistyössä Iisalmissa, Joensuussa ja Tampereella kehittämässä matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja. Tukiliiton panoksena oli opastaa ja tuottaa konkreettisia työvälineitä lasten osallisuuden toteuttamiseen. Tuotimme tapahtumiin kuvallisia ohjelmia sekä kuvitettuja pelejä ja leikkejä. Kuvat ovat toimiva kommunikoinnin tuki kaikille lapsille mutta erityisesti heille, joilla on kehitysvamma tai samankaltaista tuen tarvetta. Testasimme li-

Kuva Laura Vesa

Kesäkuussa Best Buddies -kaveritoiminnan Kohtaa mut -tapahtumana järjestettiin kaikille avoin puistopiknik yhdessä vapaaehtoisten kanssa. Kuvassa Janika Kiukkonen, Suzanne Sommar, Tuukka Korpinen ja Heidi Lindholm.

salmessa työpajamallia, jonka avulla kaikki lapset pääsevät mukaan toiminnan suunnitteluun, kehitysvammasta tai puhevammasta huolimatta. Laadimme kuvien käytöstä ja lasten työpajatyökentelystä toimintamallit, jotka ovat kaikkien kiinnostuneiden saatavilla Innokylä-portaalissa.

Koulutimme Perhekeskus ja kohtaamispaikkatoimintaan osallistuvia ammattilaisia Tampereella ja Iisalmissa ja aloitimme koulutuspaketin verkkototeutuksen suunnittelun. Suunnittelimme myös Lastensuojelun keskusliiton *Perheet keskiöön* -hankkeeseen koulutuspakettia lapsen osallisuudesta. Lisäksi tuotimme aiheesta sisältöjä verkkoon ja sosiaaliseen mediaan. Tukiliiton perhetyöryhmä osallistui lasten oikeuksien viikolla Lastensuojelun Keskusliiton somekampanjaan, jossa jaoinme Tukiliiton tuottamia videoita muun muassa kommunikoinnin tuen merkityksestä, kaikille yhteisestä koulusta ja ystävyyssuhteiden merkityksestä. Kampanja sai paljon näkyvyyttä ja tänä aikana videoita katsottiin Facebookissa yli 11 000 näyttökertaa.

Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry:n kanssa yhteistyössä pidimme kaksi *Voimaa vertaisuudesta* -lomaa. Lomaohjelman ohien järjestimme vanhemmille vertaistukikeskustelua sekä sisarus-teemaisen työpajan perheiden vammattomille lapsille vanhempiensa kanssa. Tukiliiton ohjaajien työpanosta ja sujuvaa

Perhetyön toimintaa 2018

Yhteistyötapahtumat	
Tapahtumia	5
Osallistujia, noin	2100
Ensiapu-koulutukset	
Koulutukset	3
Osallistujia	60
Läheinen & Lapsi -viikonloppu	
Osallistujia	26
Down-tapaaminen	
Osallistujia	56
Perhelomia yhteistyössä lomajärjestöjen kanssa	2
Perheitä	12
Osallistujia	50

lastenhoitoa sekä eri ikäisten lasten ja nuorten huomiointia pidettiin merkityksellisenä tekijänä tuetun loman onnistumiselle. Käytännön apu ja sopivat puitteet mahdollistivat kaikkien lasten osallistumisen ja toivat vanhemmille mahdollisuuden omiin aktiviteetteihin tai lepoon.

Läheinen ja lapsi -tsemppitapaaminen järjestettiin Keski-Suomessa. Viikonloppu oli suunnit-

Hilma Saari leikki valintojen tekemistä kaupassa ohjaaja Oili Kuukasjärven kanssa. Järjestimme lahjoitusvaroilla perhetapaamisen leikki-ikäisten Down-lasten perheille yhteistyössä Downiaiset – Suomen Downin syndrooma ry:n kanssa.

Kuvat Katja Korpela

nattu alle 18-vuotialle erityistä tukea tarvitseville lapsille ja heidän tärkeille aikuisilleen, esimerkiksi isovanhemmille tai muille sukulaisille ja ystäville. Lähi-ihmisten rohkaistuminen kehitysvammaisen lapsen kanssa toimimiseen vaikuttaa erityislapsen osallistumismahdollisuuksiin ja on merkittävä voimavara koko perheelle.

Lahjoitusvaroilla järjestimme perhetapaamisen leikki-ikäisten Down-lasten perheille yhteistyössä Suomen Downin syndrooma ry:n kanssa. Suomen Punaisen Ristin kanssa yhteistyössä järjestimme erityislasten vanhemmille suunnatun ensiapukurssin Tampereella ja Turussa. Osallistujat kiittelivät kurssia ja kertoivat saaneensa konkreettisia taitoja, jotka auttavat kotona mahdollisissa ensiaputilanteissa.

Tukiliiton perhetyön suunnittelija osallistui myös Rinnekotisäätiön Norio-keskuksen *Eriytyinen sisaruus* -hankkeen toteuttamiseen hankkeen erillISRahoituksella. Eriytyinen sisaruus-projektin toiminta kohdistui lasten ja perheiden kanssa työtä tekeviin ammattilaisiin sosiaali-, terveys- ja opetuslalla, sekä kolmannella sektorilla että julkisella puolella. Teimme sisaruus-työtä myös kohtaamalla sisaruksia ja vanhempia sekä yhdessä että erikseen perheille suunnatussa loma- ja kurssitoiminnassa.

Lapsen osallisuus konkretisoituu arjen pienissä valinnoissa

Järjestimme perheille kolmiosaisen MAHTI-sopeutumisvalmennuskurssin kommunikaatio ja vuorovaikutus -teemalla. Ensimmäistä kertaa toteutimme osan kurssista verkossa ja pidimme alustukset muun muassa henkilökohtaisesti avusta, kotiin vietävistä palveluista, lapsen kokemasta stressistä ja arjen haastavista tilanteista. Perheet kokivat, että heidän kommunikaatiotaitonsa lisääntyivät kurssin aikana joko melko paljon tai paljon. Myös arjen vuorovaikutus lapsen kanssa oli helpottunut. Perheen omista lähtökohdista tehdyt muutostavoitteet toteutuivat lähes kaikilla perheillä tavoitettua paremmin.

Kurssilla kiinnitimme erityistä huomioita

Perhe-MAHTI 2018

	kpl
MAHTI-perhekurssi	
Perheitä	7
Lähi-ihmisiä	10
Yhteensä osallistujia	37
Lapsen osallisuus	
Videoita	3
Näyttökertoja	7 500

lasten osallistumismahdollisuuksiin ja käyttimme lasten mielipiteiden kysymiseen kuvia esimerkiksi ruokailuissa, retkillä ja palautteiden antamisessa. Lasten ohjelmaa olivat toteuttamassa Pajulahden opiskelijat omien ohjaajien lisäksi. Opiskelijat saivat etukäteen koulutusta puhetta tukevista ja korvaavista menetelmistä lasten kanssa työskennellessä. Kurssin jälkeen osa vanhemmista osallistui verkkokeskusteluun, jossa he pohtivat lapsiperheiden tarpeita ja ideoivat paikallista toimintaa ja verkkovertaistuen toteuttamisen keinoja.

Toimimme kuntoutuksen (Kuve), sopeutumisvalmennuksen ja kehitysvammajärjestöjen verkostoissa, joissa otimme kantaa muun muassa lääkinällisen kuntoutuksen kilpailutuksen ja tuottamisen kysymyksiin sekä osallistuimme sopeutumisvalmennusseminaarin toteuttamiseen. Lisäksi osallistuimme esityksellä Kehitysvamma-liiton Sillalla-seminaariin, Kehitysvammaisten Palvelusäätiön Loiste-hankeen ohjausryhmään ja toimimme asiantuntijana Suomen Partion yhteisvastuukeräyksen varoilla toteutettavissa hankkeissa.

Harvinaiset-toiminta mahdollisti perheiden vertaistuen

Tukiliiton Harvinaiset-toiminta on suunnattu perheille, joissa lapsella on harvinainen kehitysvamma. Toiminnan tarkoitus on mahdollistaa perheiden vertaistuki, tukea yhdistysten ja verkostojen toimintaa sekä tuottaa tietoa harvi-

naisista kehitysvammoista. Diagnoosikohtainen toiminta on tällä hetkellä kysytty ja merkittävä osa Kehitysvammaisten Tukiliiton lapsiperheille suunnattua toimintaa.

Vuonna 2018 järjestimme kolme perhetapaamista ja kolme perhepäivää, joissa tapasi kuusi eri diagnoosikohtaista perheryhmää. Perhepäivissä mukana olivat perheet, joissa lapsella on Rettin, Prader-Willin, Phelan-McDermidin tai Wolf-Hirshornin oireyhtymä. Viikonlopun pituisten perhetapaamisten kohderyhminä olivat perheet, joissa lapsella on Williamsin tai Angelmanin oireyhtymä. Maaseudun Terveys- ja Lomahuolto ry:n kanssa toteutetulla kahdella perhelomalla kokoontuivat perheet, joissa lapsella on harvinainen kromosomipoikkeama tai geenivirhe ja perheet, joissa lapsen kehitysvammaisuus aiheutuu harvinaisesta suomalaisesta tautiperinnöstä.

Suunnittelimme perhepäivät ja -tapaamiset yhdessä diagnoosikohtaisten yhdistysten ja perheiden verkostojen kanssa, jotka toimivat facebookissa. Kohderyhmän ottamisella mukaan suunnitteluun haluttiin varmistaa, että perheiden kohtaamiset olivat mahdollisimman paljon osallistujien tarpeiden mukaisia. Yhdistysten kanssa päätettiin esimerkiksi tapaamisten ajankohta, aikataulu ja pituus sekä perhepäivien luennoitsijat. Tapaamisten osallistujat taas saivat vaikuttaa ennakkoon esimerkiksi vanhempien keskusteluaiheisiin sekä vammaisten osallistujien ja lasten ohjelmiin. Erityistä huomiota toimintaa järjestettäessä kiinnitettiin siihen, että vammaiset osallistujat kykenivät osallistumaan tapaamisen ohjelmaan ja heillä oli riittävästi ohjaajan antamaa tukea tarjolla.

Yhteistyötä diagnoosikohtaisten yhdistysten kanssa tehtiin myös laajemmin. Rett ry:n kanssa yhteistyössä suunniteltu *Mimosa puhuu katseellaan* -video sai 25 000 katselukertaa Youtubessa. Video näyttää, miten katseohjattu tietokone ja kommunikaatio-ohjelma antavat kymmenvuotiaalle Mimosalle mahdollisuuden keskustella. Suomen PWS -yhdistyksen kanssa suunniteltiin vuodelle 2019 perheiden verkkoalustatyöskentelyä aiheesta ”perheiden kokemusten kerääminen PWS-oireyhtymästä ja hormonikorvaushoidos-

ta aikuisella” sekä PWS-seminaarin järjestämistä vuonna 2020.

Harvinaisia kehitysvammaoireyhtymiä verkkosivuilla käsittelevän osion rakenne uudistettiin. Sivulla olevia perheiden kokemustarinoita päivitettiin ajankohtaisemmiksi. Lisäksi olimme mukana järjestöjen yhteisen Harvinaiset-verkoston työskentelyssä.

Aikuis -ja perhetyöhön saatiin STEA:n kohdennettua Ak-avustusta 183 000 euroa ja MAHTI-toimintaan (aikuisille ja perheille suunnattu toiminta) yhteensä Ak-avustusta 165 000 euroa. Aikuisille kehitysvammaisille suunnattua koulutus- ja kurssitoimintaa ovat lisäksi tukeneet Sohlbergin säätiö ja Taiteen edistämiskeskus ja toimintaa on rahoitettu liiton omilla varoilla Mirja Martelan rahastosta sekä Reino, Kerttu ja Leena Pärnäsen rahastosta. Perheille suunnattua toimintaa mahdollistivat myös varainhankinnan tuotot.

Best Buddies -toimintaan saatiin STEA:n erillistä kohdennettua Ak-avustusta 120 000 euroa.

Harvinaisille kehitysvammaryhmille suunnattuun toimintaan saatiin STEA:n kohdennettua avustusta 77 000 euroa.

Harvinaiset-toimintaa 2018

	kpl
Perhetapaamisia	3
Perheitä	29
Osallistujia	113
Perhepäiviä	2
Perheitä	33
Osallistujia	99
Perhelomia yhteistyössä lomajärjestön kanssa	2
Perheitä	12
Osallistujia	52
Ryhmiä mukana	8

Harvinaisten toiminnassa oli mukana yhteensä 261 osallistujaa vuonna 2018.

Kehittämistoiminta – Irrallisista hankkeista kohti yhteiskehittämistä

Vuonna 2018 Tukiliitossa käynnistyi kaksi uutta STEA-rahoitteista hanketta, Tuleva sekä Aarne ja Aune, joista yhdessä jo aiemmin aloittaneen Vahvistu vanhempana -hankkeen kanssa muodostettiin Tukiliiton kansalaistoiminnan alle oma kehittämistiimi 1.8.2018. Kehittämistoiminnan yhteisiksi tavoitteiksi ja keinoiksi edistää Tukiliiton strategisia tavoitteita nimettiin:

- uudenlaisten perheiden tuen muotojen kehittäminen
- kokemusasiantuntija- ja vertaistukitoiminnan lisääminen
- voimavara- ja ratkaisukeskeisen työotteen vahvistaminen
- verkkoauttamisen muotojen käyttöönnoton tukeminen
- kokeilukulttuurin ja yhteiskehittämisen käytäntöjen luominen

Yli hankerajojen on vuoden mittaan tehty yhteistyötä toiminnan arvioinnissa ja suunnittelussa sekä siinä, miten kehittämistyö integroituu jo hankerahoitusten aikana osaksi Tukiliiton pe-

Kuva Risto Hämäläinen

Niina Puustinen ja Jussi Jaatinen asuvat itsenäisesti yhdessä, itse valitsemassaan kodissa Mikkelissä. Kihlapari saa arjen sujumiseen juuri heidän tarpeisiinsa räätälöidyn tuen.

rustoimintaa. Myös viestintää ja vaikuttamistoimintaa on toteutettu hankkeiden ja Tukiliiton muun henkilöstön yhteistyönä.

VAHVISTU VANHEMPANA STEA 2017 – 2020

**Valmennusta ja tukea perheille,
joissa vanhemmalla on oppimiseen
tai ymmärtämiseen liittyviä haasteita**

Vahvistu vanhempana -hankkeen viestintää ja toimintaa suunnittelimme yhdessä vuoden 2018 alussa perustetun kokemusasiantuntijatiimin kanssa. Tiimiin osallistui vuoden aikana kuusi jäsentä, ja se kokoontui noin kerran kuussa. Lisäksi kokemusasiantuntijatiimin jäseniä oli mukana Tukiliiton yhteisissä tilaisuuksissa. Toiminnasta tehtiin väliarviointi kesäkuussa ja toimintamallikuvaus Innokylään syksyllä.

Kokemusasiantuntijatiimin kanssa työskentely on vahvistanut kohderyhmäosaamistamme sekä vaikuttanut käyttämäämme kieleen ja toiminnan sisältöön. Tiimiläiset pitävät hankkeen toimintaa tärkeänä ja tarpeellisenä. He pitävät merkittävänä sitä, että ovat päässeet vaikuttamaan toiminnan sisältöön.

Vuoden 2018 aikana tunnistimme perheiden ja lähi-ihmisten erilaisia tarpeita, joiden pohjalta toiminnan sisältöjä ja kohderyhmiä täsmennettiin. Vahvistu vanhempana -toiminnassa oli tärkeää huomioida lapsiperheiden lisäksi myös vasta vauvasta haaveilevat sekä vanhemmat, joiden lapsi on sijoitettu kodin ulkopuolelle. Saatujen kokemusten mukaan myös perheiden läheisten keskinäisen vertaistuen mahdollistaminen on tärkeää, samoin kuin vaikuttaminen palvelujärjestelmään ja perheitä kohtaaviin ammattilaisiin. Hanke toteutti syksyllä kolme perheiden kohtaamiseen liittyvää ammattilaisten koulutus-tilaisuutta yhdessä Tukiliiton perhetyön ja Eriytyinen sisarus -hankkeen kanssa. Osallistujia näissä tilaisuuksissa oli yhteensä 70.

Vahvistu vanhempana -tukitapaamisia toteutettiin puhelimitse tai kasvokkain, myös perheiden kotona. Tukitapaamisia oli yhteensä 15 perheen tai yksittäisen perheenjäsenen kanssa 1 – 5

kertaa. Niissä vahvistettiin vanhemman tuki- verkkoja, jaksamista ja taitoja sekä tietoa erilaisista palveluista ja tuen muodoista. Lisäksi ko- keilimme anonyymejä vertaistuki-chattejä kuusi kertaa Suomen Mielenterveysseuran Tukinetis- sä. Hankkeen Facebook-ryhmässä (35 jäsentä) käsiteltiin mm. oikeutta vanhemmuuteen. Puo- len vuoden voimavarakeskeiseen valmennuk- seen osallistui kuusi perhettä lähi-ihmisiin.

Perheet saivat valmennuksesta tietoa lapsen eri ikävaiheista, keinoja haastaviin tilanteisiin, vertaisuutta ja uskallusta ottaa apua vastaan. Tu- kitapaamisissa merkityksellistä on ollut myös tieto siitä, että joku kuuntelee ja apua on saata- villa. Ammatillaiset ovat löytäneet hankkeem- me hyvin ja yhteydenotoista yli puolet on tullut perheiden kanssa työskenteleviltä ammattilaisil- ta. Loput yhteydenotot ovat tulleet vanhemmil- ta itseltään tai perheiden läheisiltä, yleensä iso- vanhemmilta.

Vahvistu vanhempana -hanke oli vuoden mittaan aktiivisesti mukana Lastensuojelun Kes- kusliiton koordinoiman *Kaikille eväät elämään* -avustusohjelman toiminnassa osallistuen muun muassa omalla työpajalla Perhetutkimuksen päiville, Valtakunnallisille lastensuojelupäivien messuosastolle sekä syksyllä toteutettuun asen- netutkimukseen perheiden monimuotoisuudes- ta ja eriarvoisuuden vähentämisestä.

TULEVA -HANKE STEA 2018 – 2020

Verkkoauttamisen ja -vertaistuen muotoja perheille, joiden perheenjäsenellä on kehitysvamma tai muita oppimiseen ja ymmärtämiseen liittyviä tuen tarpeita

Verkkoauttamisen Tuleva-hanke käynnistyi maaliskuussa 2018 tavoitteiden ja ydinproses- sien täsmentämisellä. Hankkeella on kolme ta- voitetta: parantaa vanhempien kykyä tukea nuo- rensa itsenäistymisprosessia, lisätä vanhempien tietoa ja kykyä toimia muuttuvassa tuen ja pal- veluiden kentässä sekä edistää verkkoauttami- sen muotojen käyttöönottoa Tukiliitossa.

Vuoden 2018 toiminta keskittyi tiedollisen verkkokurssin ja -valmennuksen suunnitteluun

ja kokeiluun. Järjestimme ensimmäisen kuusi viikkoa kestävä *Tietoa tulevaan* -verkkokurs- sin itsenäistyvien nuorten (13–29-vuotiaat) perheille syksyllä. Kurssi tehtiin yhteistyössä Kehitysvammaisten Palvelusäätiön kanssa. Il- moittautuneita oli 26, joista 23 kirjautui Moven- doksen mCoach -kurssialustalle. Suomen Mie- lenterveysseuran Tukinettiä käytettiin kurssin chat-keskusteluihin, joissa mahdollistimme ver- taistukea ja asiantuntijavastauksia vanhempien kysymyksiin.

Vanhemmat kokivat saavansa tietoa, ja ker- toivat kurssin aktivoineen heitä hakemaan nuo- relle esimerkiksi henkilökohtaista apua, jotta nuori voi harjoitella toimimista itsenäisesti il- man vanhempia. Verkkokurssi sopi osallistujien elämäntilanteisiin, koska heille oli tärkeää saa- da osallistua kurssille omalta kotisohvalta käsin, jolloin työntekijän näkökulmasta etätyöskente- lystä tulikin vanhemmalle lähipalvelua.

”Ammattitaidolla järjestetty kurssi. Tuntuu hyvältä, kun jostakin saa näin tärkeää tietoa näin helposti.” (osallistujan kommentti)

Kehittämistyössä oli vuoden aikana yhteen- sä seitsemän vanhempaa kokemussparraaja- na. Verkkokurssin päätyttyä järjestimme ko- kemussparraajien arviointi-illan, josta syntyi myös ensimmäinen verkkovertaistukiryhmä it- senäistyvien nuorten vanhemmille. Hankkeen ohjausryhmässä oli mukana jäsen Tukiliiton liittohallituksesta, Autismi- ja Aspergerliitosta, Kehitysvammaisten Palvelusäätiöstä ja Kehitys- vammatuski 57:sta.

Lokakuussa oli haku aika tammikuussa 2019 alkavaan *Taitoa tulevaan* -ratkaisu- ja voimava- rakeskeiseen itsenäistyvien nuorten vanhem- pien valmennukseen. Hakijoita oli 30, joista valittiin 10. Lisäksi haimme aktiivisesti koko vuoden tietoa muiden tahojen verkkoauttami- seen liittyvistä toimivista käytännöistä ja verk- koalustoista. Kontaktoimme tai teimme yhteis- työtä 31 tahon kanssa. Järjestimme mm. syksyllä SOSTEn kanssa yhteistyössä verkkoauttamisen järjestötreenit, jossa oli 35 osallistujaa.

Verkon kautta annettava tuki ja palvelut ke-

Turkulainen Jani Hirvi kertoi vertaisohjaajan tehtävistä kotisivullamme ja selkolehti Leijassa.

hittyvät koko ajan. Jotta Tukiliitto pysyy mukana muutoksessa, lisäsimme hankkeelle tavoitteeksi myös sisäisen tuen. Järjestimme verkkovuoro-vaikutukseen liittyvän koulutuksen, jossa oli 15 osallistujaa. Vuonna 2018 verkkotoimintoja kehoitettiin myös Tukiliiton Mahti-kursseilla ja Vahvistu vanhempana -hankkeessa. Syksyn aikana syntyi uusia ideoita verkon hyödyntämiseen muissa toiminnoissa.

AARNE JA AUNE STEA 2018 – 2021

Arjen neuvokkuutta ja osallisuutta lisääviä ryhmätoiminnan malleja sekä tukea kokemusasiantuntijana toimimiseen nuorille ja aikuisille, joilla on kehitysvamma tai vastaavaa tuen tarvetta

Käynnistimme Aarne ja Aune -hankkeen loka-kuussa 2018. Sen tavoitteena on tukea oman näköisessä elämässä tarvittavia taitoja, voimavaroja ja osallisuutta. Ryhmätoiminnan sisältö ja tavoitteet määrittyvät osallistujien tarpeista ja yksilöllisistä tavoitteista lähtien. Samoin kokemusasiantuntijuutta harjoitellaan ja toteutetaan osallistujien tavoitteiden mukaisesti. Osallistujat päättävät, kuinka he haluavat vaikuttaa palveluihinsa tai elinympäristöönsä. Aarne ja Aune -hanke on osa Suomen Setlementtiliiton koordinoimaa Arvokas-avustusohjelmaa eriarvoisuuden vähentämiseksi (2018–2021). Avus-

tusohjelman kautta verkostoidumme 25 muun järjestöhankeeseen kanssa sekä saamme tukea kehittämisen- ja vaikuttamistoimintaan.

Loppuvuodesta aloitimme Aarne ja Aune -verkostotyöskentelyn Pirkanmaalla ja Pohjois-Savossa. Kahteen tapaamiseen osallistui kokemusasiantuntijoita, omaisia ja ammattilaisia, yhteensä 28 henkilöä. Pitkälti verkostotyöskentelyn pohjalta toiminnan ensimmäisiksi kokeilukaupungeiksi valikoituivat Akaa, Valkeakoski ja Kuopio. Syksyllä sovimme yhteistyöstä kuntien kanssa, kysyimme Kuopiossa kohderyhmämme tarpeita ja toiveita alkavaa ryhmätoimintaa varten sekä kartoitimme toimintamahdollisuuksia olemassa olevasta, kaikille avoimesta toiminnasta.

Joulukuussa 2018 järjestimme liiton eri toimintojen voimin (Best Buddies, Vahvistu vanhempana, Aarne ja Aune) ja Me Itse ry:n kanssa seminaarin kokemusasiantuntijuudesta ja osallisuudesta Jyväskylässä. Seminaarissa olivat äänessä sekä kokemusasiantuntijat että ammattilaiset. Seminaariin osallistui 90 ihmistä. Joulukuussa saimme myös hankkeelle tamperelaisen Omillaan-osuuskunnan toteuttaman, omaleimaisen visuaalisen ilmeen.

Vuonna 2018 Vahvistu vanhempana -hanke sai STEA:n hankeavustusta 135 000 euroa, Tuleva-hanke 125 000 euroa ja Aarne ja Aune -hanke 65 000 euroa.

VAIKUTTAMISVIESTINTÄÄ JA VÄLINEIDEN YHTEISPELIÄ

JATKOIMME UUDISTUNEEN, marraskuussa 2017 julkaistun Tukiliitto.fi -sivuston kehitystyötä. Koska verkkopalvelu kokoaa uudessa osoitteessa useita erillissivustoja, panostimme sivuston tunnetuksi tekemiseen, myös sosiaalisen median avulla. Toteutimme muun muassa Tuki ja neuvot -somekampanjan, joka moninkertaisti kävijämäärän Lakineuvonnan kokoamassa osiossa. Uusia käyttäjiä sivustolle toivat myös Blogi ja Tarinat-osio. Esimerkiksi itsemääräämisoikeuden vaikeita kysymyksiä pohtinut blogi Minun poikani kalterisänky levisi laajasti ja keräsi 51 133 lukijaa. Ajankohtaisuuksia julkaisimme yli 250. Uutiskirjeen tilaajia oli 1 445. Kaiken kaikkiaan uudistus lisäsi merkittävästi kotisivujen käyttöä ja toi uusia käyttäjiä. Kaikkiaan vuonna 2018 käyttäjiä oli 177 388 (kasvua 24 %) ja istuntoja 267 424 (kasvua 20 %). Kotisivujen ja sosiaalisen median yhteispeleistä tuli perustökalu kaikille työntekijöille.

Sosiaalisen mediassa näkyvyyden ja seuraajien kasvu jatkui eri sovelluksissa: esim. Twitter (yli 1 900), Facebook (yli 11 000), Instagram (yli 1 500). Videoiden käyttö muuttui osaksi perustoimintaa Youtuben ja kotisivujen yhteiskäytöllä ja natiivivideoina sosiaalisessa mediassa. Paikka auki -videotiimin vuoden määräaikainen työsuhte päättyi huhtikuussa, mutta työn jäljet näkyvät viestintämateriaaleissa vahvasti vielä kauan. Someviestinnässä vuorovaikutus lisääntyi ja jäsenistö osallistui ajankohtaisiin keskusteluihin aktiivisesti.

Vaikuttamistoiminnan ajankohtaiset asiat tuottivat työlisteriä myös viestinnälle. Yhteiskunnalliseen keskusteluun nousi useita nopeaa rea-

gointia vaativia huolia ja epäkohtia, jotka liittyivät muun muassa pakkokeinojen käyttöön kehitysvammaisten ihmisten asumis- ja hoitoyksiköissä, koulukyyteihin ja kuljetuspalveluihin sekä Kelan vaativan kuntoutuksen yksilöterapioiden kilpailutukseen. Otimme näkyvästi kantaa kehitysvammaisille ihmisille keskeisiin lainsäädäntöuudistuksiin. Vammaisjärjestöjen yhteinen *Ei myytävänä!* -kansalaisaloite eteni eduskunnan käsittelyyn ja teema näkyi julkisessa keskustelussa. Valtamedia otti meihin yhteyttä noin 30 kertaa ja pyysi erilaista apua tiedon ja haastateltavien löytämisessä. Lisäksi lähetimme tiedotteita ja otimme itse yhteyttä toimituksiin, mikä nosti aiheitamme esiin mediassa.

Valmistauduimme vaalivuoteen 2019 ja suunnittelimme, miten teemme tavoitteitamme näkyviksi. Yhdessä Kehitysvammaliiton kanssa tuotimme vaikuttamisen tueksi yksilöllisten ja tarpeen mukaisten palveluiden merkitystä todistavan videosarjan Mikä tekee kodista kodin?

Jäsenlehtemme, yleiskielinen Tukiviesti (4) ja selkokielineen Leija (6) ilmestyivät 10 kertaa. Tukiviestin teemat pureutuvat elämän kantaviin rakenteisiin: Koulutiellä, Vapaalla, Kotona ja Työtä?. Samalla valmistelimme Tukiviestin uudistusta, joka toteutetaan vuonna 2019. Selko-lehti Leija tuki lukijoidensa arkea julkaisemalla muun muassa digitekniikka- ja liikuntavinkkejä. Erityisesti ihmissuhteista kertovat jutut, kuten kehitysvammaisen äidin tarina ja kertomukset yksinäisyydestä, saivat myönteistä palautetta.

Viestintää toteutettiin STEA:n yleisavustuksella sekä järjestön omalla rahoituksella.

TALOUS JA HALLINTO

Talous

Kehitysvammaisten Tukiliiton taloudellinen tulos vuonna 2018 oli 58 022 euroa ylijäämäinen (2017 oli 61 205 euroa ylijäämäinen). Tulosta ja taloudellista asemaa kuvaavat alla ja seuraavilla sivuilla olevat tunnusluvut, tuloslaskelma ja tase.

Taloudellisen aseman tunnusluvut (1 000 euroa)

	2018	2017	2016	2015	2014
Varsinaisen toiminnan tuotot	2519	2364	2 236	2 207	2 635
Varainhankinnan tuotot	88	131	226	83	52
Rahoitustoiminnan tuotot	0	0	0	66	0
Tilikauden yli-/alijäämä	58	61	130	34	-129
Omavaraisuusaste	83,12	84,26	85,7	86,3	85,6

Tunnusluvut Tukiliiton taloudellisesta asemasta ja tuloksesta viime vuosina (1 000 euroa).

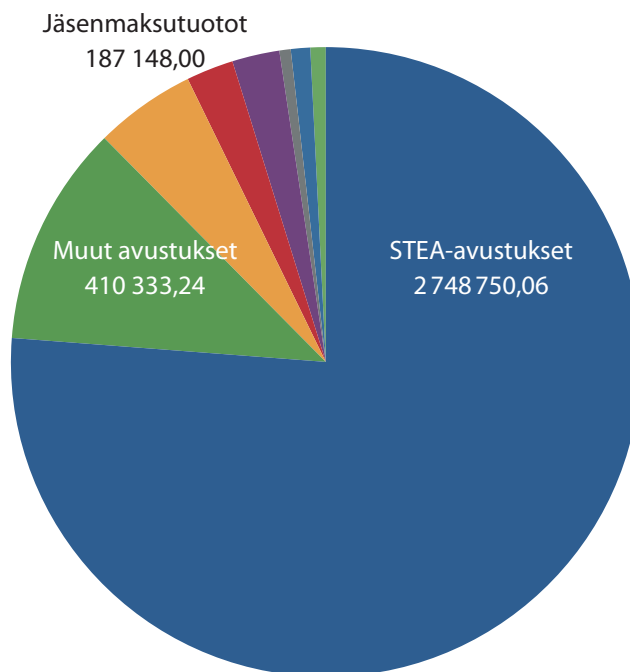
Kuvat Jaana Teräväinen

Liittokokouksessa äänestykset sujuivat Jukka Ekmanin opastuksella. Kokoustauolla Markku Virkamäki Kehitysvammaisten Palvelusäätiöstä näytti Leena Jumiskolle Ei myytävänä -paitaa. Vaikutustyö palvelujen laadun puolesta Ei myytävänä -kampanjassa jatkui koko vuoden.

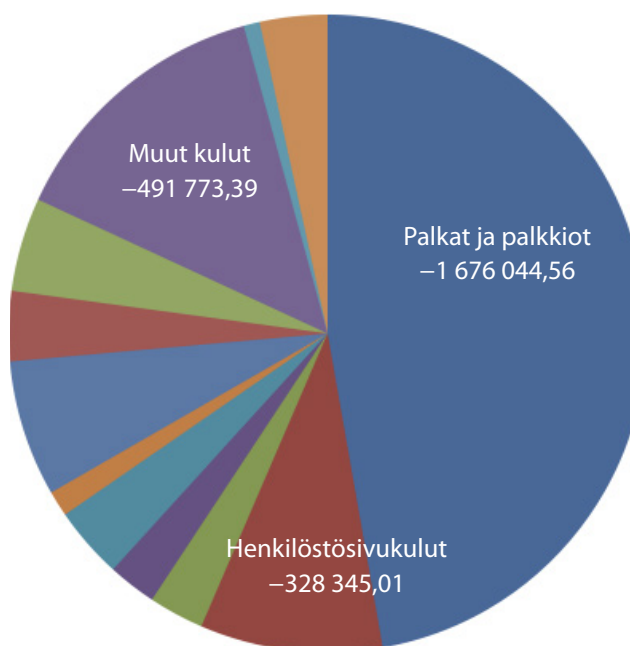
Talous

Tuotot ja kulut

TUOTOT	euroa
■ STEA-avustukset	2 748 750,06
■ Muut avustukset	410 333,24
■ Jäsenmaksutuotot	187 148,00
■ Muut tuotot	87 582,22
■ Varainhankinta	87 791,30
■ Osanottomaksut	20 930,00
■ Toiminnan tuotot	35 824,84
■ Vuokratuotot	28 415,89
Tuotot yhteensä	3 606 755,55

KULUT	euroa
■ Palkat ja palkkiot	-1 676 044,56
■ Henkilösivukulut	-328 345,01
■ Matkakulut	-99 380,37
■ Postimaksukulut	-87 250,24
■ Vuokra- ja vastikekulut	-129 388,45
■ Poistot	-46 052,89
■ Myönnetyt avustukset	-245 250,03
■ Ostopalvelut	-125 868,21
■ Kurssien/tilaisuuksien järjestämiskulut	-168 766,76
■ Muut kulut	-491 773,39
■ Kulut, varainhankinta	-29 256,30
■ Tukipalvelumaksut	-121 377,29
Kulut yhteensä	-3 548 753,50

TULOSLASKELMA

	1.1.–31.12.2018	1.1.–31.12.2017
VARAINAINEN TOIMINTA		
Tuotot	2 518 981,49	2 364 304,27
Kulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 676 044,56	-1 533 244,82
Henkilösivukulut	-32 097,97	-31 584,29
Eläkevakuutusmaksut	-292 994,88	-273 724,08
Poistot	-46 052,89	-50 532,68
Vuokrat ja vastikkeet	-129 388,45	-122 044,73
Muut kulut		
Varsinainen toiminta	-1 048 473,33	-1 030 424,35
Käyttö- ja ylläpitokulut	-6 481,24	-3 452,91
Toimistokulut	-265 971,18	-253 875,54
Kulut yhteensä	-3 497 504,50	-3 298 883,40
Tuotto-/Kulujäämä	-978 523,01	-934 579,13
VARAINHANKINTA		
Tuotot	87 791,30	131 282,65
Kulut	-50 535,53	-134 654,40
Varainhankinta yhteensä	37 255,77	-3 371,75
Tuotto-/kulujäämä	-941 267,24	-937 950,88
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA		
Tuotot	2,76	6,08
Kulut	-713,47	-849,81
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	-710,71	-843,73
Tuotto-/Kulujäämä	-941 977,95	-938 794,61
Rahastot		
Tuotot	65 414,14	82 514,36
Kulut	-393 184,44	-427 857,89
Rahastot yhteensä	-327 770,30	-345 343,53
YLEISAVUSTUKSET	1 000 000,00	1 000 000,00
Tilikauden tulos	-269 748,25	-284 138,14
Tilinpäätössiirrot		
Rahastojen muutos	327 770,30	345 343,53
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	58 022,05	61 205,39

TASE		12/31/2018		12/31/2017
VASTAAVAA				
Pysyvät vastaavat				
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	500,00		500,00	
Muut aineettomat hyödykkeet	227 979,97	228 479,97	199 534,19	200 034,19
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusteet	52 799,38		68 588,38	
Muut aineelliset hyödykkeet	177,19	52 976,57	236,26	68 824,64
Sijoitukset				
Rahasto Mirja Martela		148 823,03		215 824,54
Muut osakkeet ja osuudet		2 681 546,46		2 993 670,00
		2 830 369,49		3 209 494,54
Vaihto-omaisuus		13 643,64		17 457,26
Saamiset				
Myyntisaamiset	15 178,23		26 611,29	
Siirtosaamiset	<u>185 591,89</u>	200 770,12	<u>216 239,06</u>	242 850,35
Rahat ja pankkisaamiset				
Rahasto Mirja Martela		3 479,85		194,45
Muut rahat ja pankkisaamiset		<u>520 791,35</u>		<u>297 783,17</u>
		<u>3 850 510,99</u>		<u>4 036 638,60</u>
VASTATTAVAA				
Oma pääoma				
Muut rahastot				
Sidotut rahastot		2 048 739,15		2 314 204,45
Omakatteinen rahasto		151 762,48		214 067,48
Edellisten tilikausien voitto	815 381,07		754 537,46	
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>58 022,05</u>	<u>873 403,12</u>	<u>61 205,39</u>	<u>815 742,85</u>
Oma pääoma yhteensä		3 073 904,75		3 344 014,78
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta		75 108,98		88 765,22
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	13 656,24		13 656,24	
Saadut ennakot	152 381,45		67 909,83	
Ostovelat	137 783,32		142 930,36	
Muut velat	44 421,60		29 716,82	
Siirtovelat	<u>353 254,65</u>	<u>701 497,26</u>	<u>349 645,35</u>	<u>603 858,60</u>
		<u>3 850 510,99</u>		<u>4 036 638,60</u>

Apurahat ja muu rahastojen toiminta

Jaoimme apurahoina 44 000 euroa kehitysvammaisille henkilöille ja heidän toimintaryhmielleen. Apurahojen varat tulivat pääosin Mirja Martelan rahastosta. Tukiliiton jakamien apurahojen määrä oli edelleen kasvussa: vuonna 2018 jaoimme apurahan yhteensä 228 saajalle, joista 166 oli yksilöitä ja 62 ryhmiä (208 apurahaa vuonna 2017). Hakemuksia tuli yhteensä 508 eli selvästi enemmän kuin mitä apurahoja voitiin myöntää.

Yksilöapurahan suuruus oli 100–200 euroa ja ryhmäapurahan suuruus 300–600 euroa. Myönsimme apurahoja harrastamiseen, opiskeluun ja vapaa-ajan viettoon. Urheilulajeista apurahaa myönsimme muun muassa keilailuun, kuntosalilla käyntiin ja Special Olympics -kisojen osallistumiskuluihin. Kulttuuriharrastuksiin osallistumiseen tuli runsaasti hakemuksia ja tukea myönsimme muun muassa konserteissa, elokuvissa ja teatterissa käymiseen. Julkasimme apurahan saajien nimet Leija-lehdessä ja verkkosivulla.

Martelan rahaston varoilla tuettiin lisäksi vertaistapahtumia. Jaoimme Keski-Suomen jäsenyhdistystoimintaan toiminta-avustuksia 84 300 euroa Keski-Suomen alueen toimintaan tarkoitettusta Reino, Kerttu ja Leena Pärnäsen rahastosta. Jenny ja Antti Kuusiston rahaston varoilla tuimme koko maan jäsenistön kannalta keskeisiä palveluita: jäsenlehtien julkaisua, alue-toimintaa ja vaikuttamistoimintaa.

Varainhankinta

Vuonna 2018 varainhankinnan hyvin alkanutta kehittämistyötä jatkettiin ja otimme käyttöön uusia työkaluja digitaaliseen varainhankintaan. Nämä helpottavat ja kannustavat yksityisten ihmisten sekä yritysten ja erilaisten yhteisöjen osallistumista varainhankintaan järjestämällä omia keräyksiä niin Facebookiin kuin Tukiliiton omillekin kampanjasivuille. Varainhankintaa kehitetään pitkäjänteisesti ja monipuolisesti vastaamaan tulevaisuuden rahoitustarpeisiin.

Kuvat Merja Määttänen

Pirjo, Kirsi ja Piia Komppa ovat harrastaneet judoa teinityöistä asti ja menestystäkin on tullut. Mikkelin judokat olivat pääosassa, kun Tukiliiton Paikka auki -mediatiimi kuvasi videota apurahan hakemisesta.

Tukiliiton apurahat saajia

Apurahan saajia vuonna 2018	228
Saajista ryhmiä	62
Apurahan saajia vuonna 2017	208
Saajista ryhmiä	54
Apurahan saajia vuonna 2016	161
Saajista ryhmiä	34
Apurahan saajia vuonna 2015	142
Saajista ryhmiä	41
Apurahan saajia vuonna 2014	101
Saajista ryhmiä	37

Tukiliitto tukee apurahoilla kehitysvammaisten nuorten ja aikuisten osallisuutta.

Kiinteistöyhtiö

Kehitysvammaisten Tukiliitto on enemmistö-osakas Kiinteistöosakeyhtiö Tulppaanitalossa. Kiinteistöyhtiö hallitsee vuokraoikeudella tonttia Tampereella ja omistaa tontilla olevan rakennuksen eli liiton keskustoimiston. Kiinteistö Oy Tulppaanitalon osakepääoma jakaantui siten, että liitto omistaa osakkeista 70 % ja Kehitysvammaisten Palvelusäätiö 30 %. Kiinteistöyhtiö laatii toiminnastaan oman toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen ja yhtiöllä on oma hallinto.

Kiinteistöyhtiön tilikauden tappio oli 21 309 euroa (vuonna 2017 -15 771 euroa). Kuluja kiinteistöyhtiöllä oli kaikkiaan 151 533 euroa (134 623 euroa vuonna 2017). Kiinteistön oma pääoma taseessa oli 2 469 017 euroa. Yhtiöllä ei ollut rahoituslainoja. Kiinteistöön tehty laaja peruserännyt valmistui helmikuussa 2015.

Hyvässä kunnossa olevaan kiinteistöön ei tehty merkittäviä korjauksia vuonna 2018 eikä suunnitelmassa ole isoja korjaushankkeita.

Liittohallitus

Liittohallitus kokoontui toimintavuoden aikana kuuteen kokoukseen. Liittohallitus perusti vuoden alussa työvaliokunnan ja se kokoontui kolme kertaa.

Puheenjohtaja ja monet liittohallituksen jäsenet edustivat liittoa erilaisissa tilaisuuksissa. Liiton puheenjohtajana aloitti Jyrki Pinomaa. Liitossa on historiallinen tilanne, kun Jyrki Pinomaa on vuodesta 2018 alkaen samalla myös eurooppalaisen kattojärjestön, Inclusion European puheenjohtaja. Varapuheenjohtajana oli Minna Lintulahti.

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY, LIITTOHALLITUKSEN JÄSENET 2018

Jäsen	Varajäsen
Jyrki Pinomaa, puheenjohtaja	
Taimi Tolvanen	Mari Lukkari
Harri Nieminen	Tarja Rotola-Pukkila
Sirkku Lappalainen	Kaarina Korhonen
Lyyli Röning	Niina Komulainen
Jaana Karhu	Tarja Vihanta
Heikki Suvilehto	Ulla Topi
Teemu Peippo	Pia Kukkasniemi
Hannu Kaipainen	Tiina Hämäläinen
Pirjo Hartikainen	Anna Vihervaara
Sari Sepponen	Timo Martelius
Tapio Räfsten	Leena Jokipakka
Marita Jurva	Taru Vilander
Arvo Järvinen	Hannu Laatonen
Kirsti Rämö	Veijo Lehtonen
Kaisu Leinonen	Eija Parttimaa
Minna Lintulahti, varapuheenjohtaja	Veikko Somero

Henkilöstö

Päätoimisia työntekijöitä työskenteli vuoden lopussa yhteensä 46 (43 vuonna 2017, 40 vuonna 2016). Liiton toimistot sijaitsivat viidellä eri paikkakunnalla.

Henkilöstön koulutuksiin ja työnohjaukseen käytimme 20 517 euroa (16 905 euroa vuonna 2017). Koulutuksiin käytimme seurannan mukaan 0,71 % työajasta, kun edellisvuosina koulutuksen osuus oli 0,53 %, 1,01 %, 0,88 % ja 1,36 %. Sairauspoissaolojen osuus koko työajasta oli 4,44 %, kun edellisvuosina se oli 7,42 %, 4,17 %, 4,9 % ja 5,3 %.

Ostimme työterveyshuollon palvelut Suomen Terveystalolta. Jaoinme henkilöstölle yhteensä 1003 kpl liikunta- ja kulttuuriseteleitä (936).

Hallinnon tukipalvelut sekä toimitilapalvelut

Liitolla ei ollut omaa hallinnon tukipalveluiden ammattihenkilöstöä kuten esimerkiksi talouspäällikköä. Järjestimme hallinnon tukipalvelut hankkimalla ne julkisen hankintakilpailun voittaneelta Kehitysvammaisten Palvelusäätiöltä. Toiminnan ulkoistaminen ja kumppanuus hallinnon tukipalveluissa on tuonut liitolle säästöjä ja lisännyt toimintavarmuutta hallintopalveluissa.

Liitto tuotti keskustuomistollaan, Tulppaanitalolla, erilaisia toimitilapalveluita sekä oman järjestötoiminnan tarpeisiin, että muille talon käyttäjille. Toimitilapalvelut sisälsivät muun muassa siivousta ja muuta toimitilahuoltoa, aulapalvelua, kokoustarjoilua ja sisäpostin hoitoa.

Kunniamerkit ja huomionsoitukset

Kehitysvammaisten Tukiliitto ry myöntää pronssisia, hopeisia ja kultaisia kunniamerkkejä, Kultatulppaanitunnustusmerkkejä ja viirejä tunnustukseksi pitkäaikaisesta ja ansiokkaasta toiminnasta kehitysvammatyössä ja / tai tukijärjestötoiminnassa.

Kultaisen kunniamerkin myöntämisestä päättää liittohallitus omasta aloitteestaan. Hopeinen ja pronssinen kunniamerkki sekä viiri voidaan myöntää myös muiden aloitteesta.

Viiri voidaan myöntää myös yhteisölle. Kultatulppaanitunnustusmerkki myönnetään henkilölle, jolle on jo aiemmin myönnetty hopeinen kunniamerkki.

Kultatulppaani

Pohojalaaset -99

Timo Rintala

Pronssinen

Vaasan Seudun kvt ry

Jaana Pellinen

Vaasan Seudun kvt ry

Marko Flöjt

Hopeinen

Vaalan kvt ry

Aila Moilanen-Matila

Vaalan kvt ry

Soili Rautiainen

Vaalan kvt ry

Eine Tolonen

Vaasan Seudun kvt ry

Nina Back

Kurikan kvt ry

Pirkko Frantsila

Viiri

Keski-Uudenmaan kvt ry

Arja Kanerva

Keski-Uudenmaan kvt ry

Risto Kanerva

Keski-Suomen kvt ry

Jorma Toropainen

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY, TUKIPIIRIT, YHDISTYKSET, JÄSENIÄ 31.12.2018

Alla lueteltuna tukipiirien alueilla toimivat yhdistykset. Elvy ry ja Nilsin kvt eivät ole tukipiirien jäseniä.

ETELÄ-HÄMEEN TUKIPIIRI RY

Forssan seudun	
kehitysvammaisten tuki ry	195
Hausjärven kehitysvammaisten tuki ry	36
Heinolan kehitysvammaisten tuki ry	98
Hämeenlinnan seudun	
kehitysvammaisten tuki ry	281
Janakkalan kehitysvammaisten tuki ry	57
Lahden seudun	
kehitysvammaisten tuki ry	316
Lopen kehitysvammaisten tuki	21
Riihimäen kehitysvammaistuki ry	158
Sysmän kehitysvammaisten tuki ry	69
Piiri yhteensä	1 231

ETELÄ-SAVON TUKIPIIRI RY

Joroisten kehitysvammaisten tuki ry	15
Juvan kehitysvammaisten tuki ry	45
Kerimäen kehitysvammaisten tuki ry	0
Mikkelin seudun	
kehitysvammaisten tuki ry	241
Mäntyharjun ja Pertunmaan	
kehitysvammaisten tuki ry	55
Punkaharjun kehitysvammaisten tuki ry	27
Rantasalmen kehitysvammaisten tuki ry	45
Savonlinnan kehitysvammaisten tuki ry	36
Piiri yhteensä	464

KAINUUN TUKIPIIRI RY

Kajaanin kehitysvammaisten tuki ry	102
Kuhmon kehitysvammaisten tuki ry	83
Puolangan kehitysvammaisten tuki ry	29
Ristijärven kehitysvammaisten tuki ry	26
Sotkamon kehitysvammaisten tuki ry	23
Suomussalmen	
kehitysvammaisten tuki ry	85
Piiri yhteensä	348

KESKI-SUOMEN TUKIPIIRI RY

Jämsän seudun	
kehitysvammaisten tuki ry	256
Karstulan kehitysvammaisten tuki ry	98
Keski-Suomen	
kehitysvammaisten tuki ry	256

Keuruun seudun

kehitysvammaisten tuki ry	107
Kuhmoisten kehitysvammaisten tuki ry	12
Saarijärven seudun	
kehitysvammaisten tuki ry	93
Viitasaaren kehitysvammaisten tuki ry	61
Piiri yhteensä	883

KYMEN TUKIPIIRI RY

Anjalankosken	
kehitysvammaisten tuki ry	119
Haminan seudun Erkat ry	129
litin kehitysvammaisten tuki ry	55
Imatran seudun	
kehitysvammaisten tuki ry	301
Joutsenon kehitysvammaisten tuki ry	93
Kotkan kehitysvammaisten tuki ry	156
Kouvolan seudun	
kehitysvammaisten tuki ry	106
Kuusankosken	
kehitysvammaisten tuki ry	172
Lappeenrannan	
kehitysvammaisten tuki ry	169
Rautjärven kehitysvammaisten tuki ry	13
Piiri yhteensä	1 313

LAPIN TUKIPIIRI RY

Inarin kehitysvammaisten tuki ry	51
Kehitysvammaistuki 77 Kemi ry	81
Kemijärven kehitysvammaisten tuki ry	106
Kittilän kehitysvammaisten tuki ry	72
Kolarin kehitysvammaisten tuki ry	24
Posion kehitysvammaisten tuki ry	23
Ranuan	
kehitysvammaisten tuki ry	59
Rovaniemen	
kehitysvammaisten tuki ry	165
Sallan kehitysvammaisten tuki ry	39
Sodankylän	
kehitysvammaisten tuki ry	81
Tervolan kehitysvammaisten tuki ry	21
Tornion kehitysvammaisten tuki ry	35
Ylitornion kehitysvammaisten tuki ry	27
Piiri yhteensä	784

PIRKANMAAN TUKIPIIRI RY		Nilsian kehitysvammaisten tuki ry	32
Elvy ry	23	Pielaveden kehitysvammaisten tuki ry	36
Etelä-Pirkan Erkat ry	8	Rautalammin	
Hämeenkyrön		kehitysvammaisten tuki ry	8
kehitysvammaisten tuki ry	82	Siilinjärven	
Ikaalisten-Parkanon		kehitysvammaisten tuki ry	74
kehitysvammaisten tuki ry	72	Suonenjoen	
Kangasalan seudun		kehitysvammaisten tuki ry	85
kehitysvammaisten tuki ry	196	Tuusniemen vammaisten tuki ry	31
Mäntän seudun		Varkauden	
kehitysvammaisten tuki ry	84	kehitysvammaisten tuki ry	99
Nokian kehitysvammaisten tuki ry	261	Varpaisjärven	
Ruoveden-Virtain		kehitysvammaisten tuki ry	24
kehitysvammaisten tuki ry	66	Vieremän kehitysvammaisten tuki ry	16
Sastamalan seudun		Piiri yhteensä	845
kehitysvammaisten tuki ry	90		
Tampereen kehitysvammaisten tuki ry	778	POHOJALAASET -99 TUKIPIIRI RY	
Valkeakosken seudun		Alajärvi-Vimpelin	
kehitysvammaisten tuki ry	166	kehitysvammaisten tuki ry	41
Piiri yhteensä	1 826	Halsua-Kaustinen-Vetelin	
		kehitysvammaisten tuki ry	52
POHJOIS-KARJALAN TUKIPIIRI RY		Ilmajoen kehitysvammaisten tuki ry	50
Ilomantsin-Tuupovaaran		Jalasjärven	
kehitysvammaisten tuki ry	61	kehitysvammaisten tuki ry	55
Joensuun kehitysvammaisten tuki ry	154	Jurvan kehitysvammaisten tuki ry	39
Juuan kehitysvammaisten tuki ry	31	Kannuksen kehitysvammaisten tuki ry	27
Keski-Karjalan		Kauhajoen kehitysvammaisten tuki ry	136
kehitysvammaisten tuki ry	42	Kauhavan-Härmän	
Kontiolahden kehitysvammaisten tuki ry	32	kehitysvammaisten tuki ry	90
Lieksan kehitysvammaisten tuki ry	90	Kokkolan kehitysvammaisten tuki ry	66
Liperin kehitysvammaisten tuki ry	56	Kurikan kehitysvammaisten tuki ry	80
Outokummun kehitysvammaisten tuki ry	59	Laihian kehitysvammaisten tuki ry	54
Polvijärven kehitysvammaisten tuki ry	76	Lappajärven-Evijärven	
Ylä-karjalan kehitysvammaisten tuki ry	56	kehitysvammaisten tuki ry	17
Piiri yhteensä	657	Lapuan kehitysvammaisten tuki ry	53
		Seinäjoen seudun	
POHJOIS-SAVON TUKIPIIRI RY		kehitysvammaisten tuki ry	182
Iisalmen kehitysvammaisten tuki ry	66	Suupohjan kehitysvammaisten tuki ry	97
Kaavin kehitysvammaisten tuki ry	32	Toholammin-Lestijärven	
Keiteleen kehitysvammaisten tuki ry	15	kehitysvammaisten tuki ry	17
Kiuruveden kehitysvammaisten tuki ry	32	Vaasan seudun	
Kuopion hoiva ry	188	kehitysvammaisten tuki ry	141
Leppävirran kehitysvammaisten tuki ry	91	Ähtärin sisupussit ry	38
Maaningan kehitysvammaisten tuki ry	16	Piiri yhteensä	1 235

POPOKE RY		Karjaan seudun	
Haapajärven Erkat ry	57	kehitysvammaisten tuki ry	49
Haapaveden kehitysvammaisten tuki ry	50	Kehitysvammaatuki 57 ry	758
lin kehitysvammaisten tuki ry	37	Keski-Uudenmaan	
Kalajoen kehitysvammaisten tuki ry	52	kehitysvammaisten tuki ry	200
Kuusamon kehitysvammaisten tuki ry	136	Kirkkonummen	
Kärsämäen kehitysvammaisten tuki ry	29	kehitysvammaisten tuki ry	96
Lakeuden kehitysvammaisten tuki ry	64	Lohjan seudun	
Muhoksen kehitysvammaisten tuki ry	72	kehitysvammaisten tuki ry	96
Nivalan kehitysvammaisten tuki ry	42	Luoteis-Uudenmaan	
Oulun kehitysvammaisten tuki ry	414	kehitysvammaisten tukiyhdistys ry	47
Pudasjärven kehitysvammaisten tuki ry	74	Mäntsälän seudun	
Pyhäjärven kehitysvammaisten tuki ry	34	kehitysvammaisten tuki ry	62
Raahan seudun		Nurmijärven kehitysvammaisten tuki ry	160
kehitysvammaisten tuki ry	65	Porvoon seudun	
Rantsilan kehitysvammaisten tuki ry	12	kehitysvammaisten tuki ry	112
Reisjärven kehitysvammaisten tuki ry	27	Rinnetuki ry	81
Ruukin kehitysvammaisten tuki ry	21	Vantaan kehitysvammaisten tuki ry	252
Sievin kehitysvammaisten tuki ry	48	Piiri yhteensä	2 299
Taivalkosken kehitysvammaisten tuki ry	31	VARSINAIS-SUOMEN TUKIPIIRI RY	
Utajärven kehitysvammaisten tuki ry	26	Halikon kehitysvammaisten tuki ry	23
Vaalan kehitysvammaisten tuki ry	30	Kaarinan kehitysvammaisten tuki ry	102
Vihannin kehitysvammaisten tuki ry	13	Killin kehitysvammaisten tuki ry	255
Ylivieskan kehitysvammaisten tuki ry	43	Laitilan kehitysvammaisten tuki ry	45
Piiri yhteensä	1 377	Loimaan seudun	
SATAKUNNAN TUKIPIIRI RY		kehitysvammaisten tuki ry	88
Eurajoen kehitysvammaisten tuki ry	28	Salon kehitysvammaisten tuki ry	141
Euran seudun		Someron seudun	
kehitysvammaisten tuki ry	130	kehitysvammaisten tuki ry	103
Harjavallan seudun		Turun seudun kehitysvammaisten tuki ry	457
kehitysvammaisten tuki ry	150	Uudenkaupungin seudun	
Huittisten seudun		kehitysvammaisten tuki ry	86
kehitysvammaisten tuki ry	62	Piiri yhteensä	1 300
Pohjois-Satakunnan		VALTAKUNNALLISET YHDISTYKSET	
kehitysvammaisten tuki ry	62	Frax ry	44
Porin seudun kehitysvammaisten tuki ry	97	Me itse ry	1 115
Rauman seudun		Suomen Angelman-yhdistys ry	34
kehitysvammaisten tuki ry	88	Suomen PWS-yhdistys ry	110
Piiri yhteensä	617	Yhteensä	1 303
UUDENMAAN TUKIPIIRI RY		Kehitysvammaisten Tukiliitto ry	
Espoon kehitysvammaatuki ry	278	Henkilöjäseniä yhteensä 31.12.2018	16 482
Hyvinkään kehitysvammaisten tuki ry	108		

Tukiliiton jäsenmäärän kehitys 2012 – 2018

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Tukiliitto yhteensä	16482	16772	16748	16932	17050	17063	17223

Jäsenmäärien kehitys tukipiirien alueilla

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012
Etelä-Hämeen Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	1 231	1 278	1 285	1 252	1 300	1 313	1 333
Etelä-Savon Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	464	492	480	485	488	462	423
Kainuun Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	348	343	341	386	374	401	399
Kehitysvammaisten Pohjois-Savon Tukipiiri ry	845	871	784	883	901	894	869
Keski-Suomen Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	883	818	784	711	686	680	666
Kymen Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	1 313	1 302	1 293	1 336	1 364	1 347	1 358
Lapin Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	784	821	827	890	912	929	963
Pirkanmaan Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	1 826	1 809	1 763	1 809	1 795	1 800	1 771
Pohjois-Karjalan Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	657	665	676	692	696	705	726
Pohjojalaaset-99 Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	1 235	1 313	1 322	1 584	1 419	1 464	1 491
Popoke ry	1 377	1 474	1 540	1 380	1 618	1 703	1 722
Satakunnan Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	617	638	648	633	628	610	640
Uudenmaan Tukipiiri ry	2 299	2 374	2 390	2 419	2 400	2 410	2 425
Varsinais-Suomen Kehitysvammaisten Tukipiiri ry	1 300	1 301	1 281	1 258	1 268	1 235	1 378
Valtakunnalliset yhdistykset	1 303	1 273	1 249	1 214	1 201	1 110	1 059

Kehitysvammaisten Tukiliiton jäsenmäärien kehitys 2012 – 2018.

KEHITYSVAMMAISTEN TUKILIITTO RY

Tule mukaan paikalliseen yhdistykseen ja samalla suureen valtakunnalliseen kansalais- ja ihmisoikeusjärjestöön. Yhdessä voimme muuttaa maailmaa.

Vertaistuki ja vaikuttaminen ovat Tukiliiton toiminnan ydin. Tukiyhdistykset toimivat kehitysvammaisten ihmisten – lasten, nuorten ja aikuisten – ja heidän läheistensä yhdyssiteenä ja etujärjestönä.

Jäsenenä saat ajantasaista tietoa oikeuksien valvonnasta, palveluista, sosiaaliturvasta sekä paikallisista ja valtakunnallisista tapahtumista. Voit valita jäsenlehdeksi joko laadukkaan, yleiskielisen Tukiviestin tai selkokielisen Leijan, joka on palkittu Vuoden selväsanaishenkilönä. Sateenvarjomme alla toimii monia sosiaalisen median verkostoja.

Meitä on jo noin 17 000 ympäri Suomen. Paikallisten tukiyhdistysten lisäksi jäsenyhdistyksiimme kuuluu valtakunnallisia harvinaisten kehitysvammaryhmien yhdistyksiä sekä kehitysvammaisten ihmisten oma Me Itse ry.

Tavoitteemme ovat

- kehitysvammaisten ihmisten osallisuuden sekä perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen
- se, että perheet saavat tarvitsemansa tuen.

Työmme perusta on YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus. Yhdenvertaisuus ei ole maailmassa valmiina, se vaatii tekoja. Kehitysvammaisten Tukiliitto rakentaa kaikkien yhteistä maailmaa, jossa jokainen kuuluu joukkoon.

Yhdistyksemme, joita on 177, toimivat koko Suomen alueella.

Yhdistyksissä ihmiset saavat ja antavat vertaistukea – vaihtavat kokemuksia ja hyväksi koettuja arjen ratkaisuja –, järjestävät toimintaa ja tapahtumia ja vaikuttavat oman alueensa päätöksentekoon kehitysvammaisia ihmisiä ja heidän läheisiään koskevissa asioissa.

Tule mukaan!

Toimintaamme tukevat yksityiset lahjoittajat ja
sosiaali- ja terveysministeriö
Veikkauksen tuotolla.

